Ազգ
Azg armenian daily
12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1994, ՇԱԲԱԹ # 218 (721)

Վերստին վնասվել է երկաթուղին, նվազել է գազի մուտքը

Նոյեմբերի 11-ին, առավոտյան ժամը 6-ի սահմաններում, Վրաստանի երկաթուղու Սամտրեդիա-Քոբի հատվածում սողանքի պատճառով տեղի է ունեցել հերթական վթար: Ինչպես տեղեկացրին կառավարության մամուլի ծառայությունից, երկաթուղու 25 մետրանոց մի հատված է շեղվել մայրուղուց, հեռանալով մոտ 4 մետր: Արդեն դեպի վայր են մեկնել շինարարների բրիգադներ, փոխադրվել է տեխնիկա եւ սարքավորումներ: Նախնական հաշվարկներով, երկաթուղին վերանորոգելու համար կպահանջվի 5-6 օր եւ մոտ 20 մլն դրամ: Կառավարության նախագահության արտահերթ նիստում փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը հանձնարարեց շտապ կարգով ֆինանսավորել Սամտրեդիա-Քոբի հատվածում վթարի վերացման եւ հակասողանքային պատնեշի վերականգնման աշխատանքները: Նախագահության նիստում նշվել է նաեւ, թե ճնշման անկման պատճառով զգալիորեն նվազել է գազի մուտքը Հայաստան: Այդ կապակցությամբ կառավարությունում մշակվեցին օպերատիվ միջոցառումներ ծանր կացությունից դուրս գալու համար: Մշակվեց էներգամատակարարման գրաֆիկ, որի համաձայն առաջիկա մի քանի օրերին կսնվեն միայն անընդմեջ արտադրական ձեռնարկություններն ու կենսապահովման օբյեկտները:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԵԱՀԽ-ն կրկին հավակնում է գլխավոր միջնորդի դերի՞ն

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երեկ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նոր նախագահ Անդերս Բյուրները Բաքվից ժամանեց Երեւան եւ խսկույն էլ մեկնեց Ստեփանակերտ, որտեղ նախատեսվում են մի շարք հանդիպումներ ԼՂՀ ղեկավարության հետ: Մինչ այդ, նոյեմբերի 10-ին Բաքվում Անդերս Բյուրները հանդիպումներ էր ունեցել Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ արտգործնախարար Հասան Հասանովի հետ, որոնց ընթացքում քննարկվել էին ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի եւ հակամարտ կողմերի համագործակցության հետագա ուղիները, փոխադարձ վստահության վերականգնմանն ուղղված միջոցառումները, ԵԱՀԽ միջազգային խաղաղարար ուժերի կազմավորմանը եւ հակամարտության գոտում դրանց տեղաբաշխմանը վերաբերող խնդիրներ: Ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, Հեյդար Ալիեւի հետ հանդիպման ժամանակ Մինսկի խմբի նոր նախագահը հայտարարել է, թե «մենք վիթխարի ուշադրություն ենք դարձնում ղարաբաղյան խնդրին, սակայն դեռ կան ուժեր, որոնք փորձում են խոչընդոտել ինչպես ԵԱՀԽ-ի եւ Մինսկի խմբի սերտ համագործակցությանը հակամարտող կողմերի հետ, այնպես էլ հակամարտության կարգավորմանը ԵԱՀԽ շրջանակներում»: Ի դեպ, ակնհայտորեն Ռուսաստանի տնամերձը նետված այս քարը վկայում է, որ ղարաբաղյան խնդրում ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ դիրքորոշումների մերձեցման միտումներն առայժմ պատրանք են: Ինչեւէ:

Ինչ վերաբերում է արտգործնախարար Հասան Հասանովի հետ ունեցած հանդիպմանը, ապա ակնհայտորեն այն ավելի գործնական բնույթ է կրել: Ընդ որում Ադրբեջանի արտգործնախարարը, անդրադառնալով հակամարտության գոտում միջազգային անվտանգության ուժերի տեղաբաշխման կոնկրետ խնդիրներին, այն կարծիքն է հայտնել, թե ամենայն հավանականությամբ այդ առթիվ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ տարաձայնություններ կլինեն, ուստի ԵԱՀԽ-ն պետք է հաշվի առնի ոչ թե կողմերի դիրքորոշումները, այլ առաջնորդվի սեփական սկզբունքներով: Ինչպես հայտնի է, ԵԱՀԽ-ի սկզբունքների շարքում առաջնայինը սահմանների անձեռնմխելիությունն է, ուստի միանգամայն հասկանալի է Ադրբեջանի «կույր վստահությունը» Մինսկի խմբի նկատմամբ:

Տես # էջ 2

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գեներալ Անդրեյ Նիկոլաեւ. Սահմանի պահպանության հարցերը Հայաստանում ստանում են միայն դրական լուծում

Ռուսաստանի սահմանապահների ղեկավարը ժամանեց Երեւան

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՒՈՆՅԱՆ

Մեկ օր ծրագրված աշխատանքային այցով Երեւան ժամանեց Ռուսաստանի Դաշնության սահմանապահ զորքերի գլխավոր հրամանատար, ՌԴ սահմանապահ ծառայության տնօրեն գեներալ-գնդապետ Անդրեյ Նիկոլաեւը: «Զվարթնոց» օդանավակայանում նրան դիմավորեցին Հայաստանի Հանրապետության պետական նախարար Վազգեն Սարգսյանը, ՀՀ ազգային անվտանգության պետական վարչության պետի պաշտոնակատար Դավիթ Շահնազարյանը, ԱԱՊՎ պետի առաջին տեղակալ Գուրգեն Եղիազարյանը, ԱԱՊՎ պետական սահմանի պահպանության գլխավոր վարչության պետ գեներալ-մայոր Լեւոն Ստեփանյանը:

Բարձրաստիճան հյուրին դիմավորում էին Հայաստանի Հանրապետությունում ՌԴ արտակարգ ու լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուրնովը, ՌԴ սահմանապահ զորքերի «Հայաստան» զորախմբի հրամանատար գեներալ-մայոր Միխայիլ Հովհաննիսյանը, ՀՀ-ում ՌԴ զինված ուժերի մարտական ղեկավարման խմբի պետ գեներալ-մայոր Ալեքսեյ Տրեպակովը, պաշտոնական այլ անձինք:

«Ես ունեմ ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների խորհրդի հանձնարարությունը, որ վերաբերում է համագործակցության սահմանների ամրապնդմանը, մասնավորապես կովկասյան ուղղությամբ», հայտարարեց գեներալ Ա. Նիկոլաեւը: Նա նշեց, որ դա պայմանավորված չէ ինչ-որ առանձնահատուկ իրադրությամբ, որ կարող է ստեղծվել անմիջապես սահմանում: Խոսքը այդ համագործակցության կատարելագործման մասին է: Գլխավոր հրամանատարի խոսքերով, Հայաստանում այդ հարցերը միայն դրական լուծում են գտնում:

Տես # էջ 2

ԱՄՆ-ը միակողմանիորեն վերացնում է զենքի էմբարգոն

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ, BBC: Միացյալ ազգերի կազմակերպությունը դատապարտել է Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի հյուսիս-արեւմուտքում ՄԱԿ-ի կողմից անվտանգության գոտի հայտարարված շրջանի վրա սերբական օդային հարձակումը: Հատուկ պատվիրակ Ակաշին այդ հարձակումը որակել է խաղաղության գործընթացին սպառնացող վերջերս ստեղծված ամենալուրջ վտանգը: Այդուամենայնիվ, ռազմական օդանավը, որ երկու հրթիռ է արձակել Բիհաչ քաղաքի վրա, գործողության մեջ է եղել Խորվաթիայում, սերբերի գրաված տարածքից դուրս եւ մուտք չի գործել Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի ՄԱԿ-ի թռիչքազերծ գոտի: Բոսնիայում, միաժամանակ, սերբական հանրապետության խորհրդարանը որոշեց Ռադովան Կարաջիչին եւ նրա գլխավորած անվտանգության խորհրդին վերապահել պատերազմական վիճակ հայտարարելու եւ ռազմական դրություն մտցնելու որոշման իրավունքը: Մյուս կողմից, ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի աշխատակազմն ամերիկյան զինվորականներին կարգադրել է նոյեմբերի 12-ից սկսած դադարեցնել Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի կառավարությանը զենք մատակարարելու էմբարգոյի վերահսկողության իրականացումը: Ըստ նոր դիրքորոշման, որը մեկնվել է «վաշինգտոնյան աշխատակազմի ներքին սուր բանավեճերից հետո», ԱՄՆ-ի ռազմածովային ուժերը չեն կանգնեցնելու Բոսնիա կամ Խորվաթիա զենք տեղափոխող նավերը, ինչ առաջացրել է Ֆրանսիայի եւ Մեծ Բրիտանիայի դժգոհությունը:

Հուսեյն թագավորի պաշտոնական 1-ին այցն Իսրայել

ԱՄՄԱՆ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, BBC: Իսրայել-Հորդանան խաղաղության պայմանագիրը նշանավորվեց Հուսեյն թագավորի Իսրայել կատարած պաշտոնական այցով, որի ընթացքում Հորդանանի վեհապետը վարչապետ Ռաբինի հետ փոխանակեց խաղաղության պայմանագրի վավերացված օրինակը: Երկու առաջնորդների երկու երկրների միջեւ բացվեց սահմանային երկրորդ անցակետը: Թագավորի Աման վերադարձին, այսօր Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը չորս ամսվա ընթացքում առաջին հեռախոսազրույցն ունեցավ նրա հետ, ինչը թագավորի կողմից նկատվեց «խիստ քաղաքական առաջխաղաց» կողմերի միջեւ լարված հարաբերություններում:

ԱՇԽԱՐՀ

Իրանը բողոքի նոտա է հղել Իրաքին

ԹԵՀՐԱՆ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՎՈՍՏԻ, ՏԱՍՍ: ՄԱԿ-ում Իրանի դեսպան Խոսրով ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիին ուղղված նամակում բացատրել է Իրաքի տարածքում հիմնավորված հակահեղափոխական խմբավորումների նկատմամբ Իրանի վերջին գործողությունների պատճառը: Նամակում խոսվում է, որ Իրաքում հիմնավորված խմբավորումների սահմանային հարձակումներն ու խափանարար գործողություններն Իրանի տարածքային ամբողջականությանը խախտում են, եւ այդ պատճառով այս շաբաթ Իրանը բողոքի նոտա է հղել Իրաքին: Նամակում ասվում է նաեւ, որ Իրանի պատասխան միջոցառումները անհրաժեշտ են եւ հիմնված են ՄԱԿ-ի կանոնադրության 51-րդ պարագրաֆի վրա:

Քըրք Քըրքորյանը ամենահարուստների շարքում

Ամերիկյան «Ֆորբս մեգզին» թերթն իր վերջին համարում ներկայացրել է Մ. Նահանգների ամենահարուստ 400 անձերի ցուցակը, գրում է Նյու Յորքում լույս տեսնող «Արմինիըն Ռիփորթըր» շաբաթաթերթը: Այդ անձերի շարքում 23-րդ դիրքն է գրավել հայազգի Քըրք Քըրքորյանը, որի հարստությունը գնահատվում է 2,5 միլիարդ դոլար: Ամենահարուստների ցուցակի առաջին տեղը գրավել է «Միկրոսոֆթ» ֆիրմայի հիմնադիր Բիլ Գեյթսը, որի կարողությունը հասնում է 9,35 միլիարդի:

Ազգային բարերար Քըրք Քըրքորյանից հետո ամենահարուստ ամերիկահայն է մեկ այլ բարերար՝ վերջերս ՀՀ «Ազգային հերոսի» կոչումին արժանացած Ալեք Մանուկյանի որդին Ռիչարդ Մանուկյանը, որը «Ֆորբսի» ցուցակում գրավել է 236-րդ տեղը: Հայտնի ձեռնարկատիրոջ կարողությունը գնահատվում է 465 միլիոն դոլար:

«Ռիփորթըրը» հիշեցնում է, որ անցյալ տարի Քըրք Քըրքորյանը գրավել էր 15-րդ տեղը 2.2 միլիարդով:

Բելառուսի բնակչության կեսից ավելին աղքատ է

ՄԻՆՍԿ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բելառուսի վիճակագրության տվյալների համաձայն, հանրապետության ավելի քան 5 միլիոն քաղաքացիներ (բնակչության կեսից ավելին) ունեն աղքատության նվազագույնից պակաս եկամուտներ: Այս տարի ամենաբարձր աշխատավարձն ունեին շինարարական կազմակերպությունների աշխատողները՝ ամսական 152468 ռուբլի: Երկրորդ տեղում են արդյունաբերության աշխատողները՝ 125834 ռուբլի, երրորդում՝ տրանսպորտի աշխատողները (124619):

Ամենացածր սոցիալական ապահովվածություն ունեցող աշխատողների վարձատրությունն է՝ 61809 ռուբլի: Կոլտնտեսականների եկամուտը 64797 ռուբլի է: Ինչպես միշտ, ամենաքիչ վճարվում են արվեստի, մշակույթի, առողջապահության աշխատողները:

ԵՐԵՎԱՆ

Ատոմակայանը կվերագործարկվի միայն անվտանգության պայմաններում

Ռուս մասնագետները շարունակում են վերահսկողությունը

[illegible]

«Ատոմակայանը պետք է վերագործարկենք միայն մի պայմանով, եթե վստահ լինենք, որ կայանը պատրաստ է անվտանգ շահագործման», ասաց փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը, նշելով, որ այդ հարցում Հայաստանին լուրջ աջակցություն են ցույց տալիս ռուսական կազմակերպությունները, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանի պետատոմհսկողության ներկայացուցիչները: Այդ առումով կարեւոր է, որ ատոմակայանի վերականգնման աշխատանքների առաջին փուլի արդյունքները ամփոփելու նպատակով Երեւան ժամանած ՌԴ պետատոմհսկողության նախագահ Յուրի Վիշնեւսկին հայտարարեց, թե արդեն կատարված աշխատանքը գերազանցել է իր սպասումները: «Ես չէի կարծում, որ ատոմակայանի շահագործման այդքան կազմակերպված եւ գրագետ աշխատանք», ասաց նա Վիգեն Չիտեչյանի հետ հանդիպումից հետո: Նա եղել է ատոմակայանի բոլոր կարեւոր բաժանմունքներում, եւ ամենուր տեսել հանգիստ եւ հիմնավոր աշխատանք: Յուրի Վիշնեւսկին նշեց նաեւ, թե արդեն փորձարկվում են խողովակաշարերը, վերացվում են եղած թերությունները: Իհարկե, նրա կարծիքով, դեռեւս դժվար է շահագործման կոնկրետ ժամկետներ նշել, քանի որ շատ բան կախված է պահեստամասերի մատակարարումից: Ինչ վերաբերում է անվտանգության խնդիրներին, ապա, Յուրի Վիշնեւսկու ասելով, Հայաստանի ժողովուրդն ավելի շատ է մտահոգված այդ հարցում եւ դա ողջունելի է: Անշուշտ, ատոմակայանն այսօր ունի լուրջ խնդիրներ, որոնցից մեկը մասնագետների համալրումն է: Հայկական ԱԷԿ-ի փակվելուց հետո շատ մասնագետներ հեռացել են, եւ հիմա տնօրինությունն ամեն ինչ անում է, որպեսզի նրանց հետ բերի: «Ես չեմ կարծում, որ այսօր Ռուսաստանից մասնագետներ կգան Հայաստան», ասաց Յուրի Վիշնեւսկին, նշելով, որ առաջնայնությունը պետք է տրվի ազգային կադրերի պատրաստմանը: Բացի այդ, գոյություն ունի հասարակական կարծիք, թե Հայաստանում իրադրությունն այնքան էլ հանգիստ չէ: Եվ հետո, աշխատավարձը Ռուսաստանում ավելի բարձր է, քան այստեղ:

«Այնուամենայնիվ Հայաստանի կառավարությունը ոչ մի ջանք չի խնայում, որպեսզի ատոմակայանը ապահովվի անհրաժեշտ մասնագիտական կադրերով», նշեց ռուս մասնագետը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԵԱՀԽ-ն կրկին հավակնում է գլխավոր միջնորդի դերի՞ն

Սկիզբը էջ 1

Սակայն հայտնի է նաեւ Հայաստանի պաշտոնական դիրքորոշումը ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ծրագրերի նկատմամբ. այն է՝ նախ, հարցը պետք է լուծել ոչ թե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի, այլ Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի մակարդակներով, երկրորդ՝ ԵԱՀԽ-ն եւ Ռուսաստանը պետք է ոչ թե առաջնորդվեն իրենց սկզբունքներով եւ փորձեն դրանք պարտադրել հակամարտող կողմերին, այլ պետք է նախ մշակեն միասնական ծրագիր, ապա միայն ներկայացնեն դա կողմերին: Եւ եթե հայկական կողմն այսօր խուսանավում է ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ՝ դրանով իսկ ընդգծելով վերջիններիս դիրքորոշումների մերձեցման անհրաժեշտությունը, ապա Ադրբեջանի ընդգծված թեքումը դեպի ԵԱՀԽ-ն կարող է միայն խոչընդոտել վերջնական խաղաղության հաստատմանը, քանզի ակնհայտ է, որ ԵԱՀԽ-ի ցանկությունների ու հնարավորությունների միջեւ մեծ անդունդ կա:

Հետաքրքիրն այն է, որ ԵԱՀԽ-ն, որի անցած տարիների գործնական [illegible] առաքելությունը պետք է, որ միջազգային այդ կազմակերպությանը ստիպեր ավելի իրատես լինել եւ փոխել քաղաքականությունը (եթե, իհարկե, նրա միակ նպատակը խաղաղության հաստատումն է Ղարաբաղում), կարծես թե մտադիր է ամեն ինչ շարունակել նույն ոգով՝ հանդես գալով ընդհանուր բնույթի հայտարարություններով եւ անվտանգության միջազգային երաշխիքների պատրանքներ ստեղծելով: Ռուսաստանը ձգտում է վերադառնալ Անդրկովկաս, եւ ԵԱՀԽ-ն, բնականաբար, փորձում է խոչընդոտել դրան: Սա է առճակատման հիմնական պատճառը: Իսկ մեզ համար կարեւորագույնը վերջնական խաղաղության շուտափույթ հաստատումն է (իհարկե, ոչ ցանկացած գնով), ուստի մենք ստիպված կլինենք նախապատվությունը տալ նրան, ով ավելի շատ իրական հնարավորություններ ունի խաղաղություն հաստատել տարածաշրջանում: Եւ քանի որ անայլընտրանք միջնորդությունը միշտ էլ ինչ-որ չափով վտանգավոր է, ուստի ԵԱՀԽ-ի մասնակցությունը խաղաղության ծրագրին արժեքավոր է այնքանով, որքանով որ կարող է հակակշիռ հանդիսանալ միջնորդական որեւէ ծրագրի կողմնակալության դրսեւորումների համար:

[illegible]

ՄԹՏՀ

Սենծոլյան հանդիպումը շրջանցեց քաղաքականությունը

[illegible]

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գեներալ Անդրեյ Նիկոլաեւը ժամանեց Երեւան

Սկիզբը էջ 1

Խոսելով ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ կայացած հանդիպման մասին, գեներալը հայտնեց, որ կան հարցեր, որ նախագահ Բորիս Ելցինը հանձնարարել է հաղորդել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին: [illegible]

[illegible]

Վահան Փափազյանը... ԱՄՆ քաղաքացի չէ

[illegible]

Անհնար է բարձրացնել միայն ուսուցիչների աշխատավարձը

[illegible]

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

13 նորընտիր ակադեմիկոս

Սիլվա Կապուտիկյանը՝ գրականության չորրորդ հայ ակադեմիկոս

[illegible]

ՅՈՒՆԵՍԿՕ

Կանանց համաժողով Երեւանում

Նոյեմբերի 14-17-ը Երեւանում, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի նախաձեռնությամբ, կանցկացվի համաժողով «Կանայք եւ կանանց շարժումները հետխորհրդային ժամանակաշրջանում» թեմայով: [illegible]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

«Մենք սովորում ենք Հայաստանի համար»

[illegible]

ԼԻԲԵՐԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ՕՐԱԹԵՐԹ
[illegible]
«Ազգ» թերթի [illegible]
Երեւան 375010, [illegible] 47
[illegible] 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային [illegible]
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 [illegible] st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

ԸՆՁԱՆ ԱՊՀ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՊՀ անդամները հավասար են...

Բայց որոշ անդամներ ավելի հավասար են.

Նոյեմբերի սկզբին, Մինսկում (որը, ինչպես հայտնի է, համարվում է ԱՊՀ-ի բարձրագույն մարմինների կազմակերպական-համակարգող կոմիտեի կենտրոնավայրը) Բելառուսի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ Մեչիսլավ Գրիբը և Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդարանի վերին պալատի նախագահ Վլադիմիր Շումեյկոն ստորագրեցին համատեղ հայտարարություն: Փաստաթուղթը բոլոր առումներով նշանակալի է, քանի որ հաստատում է մամուլում ենթադրաբար կամ կանխատեսումների ձևով արծարծված Ռուսաստանի, Ուկրաինայի և Բելառուսի միջև առանձնահատուկ հարաբերությունների ձևավորման հնարավորությունը (այսպես կոչված «սլավոնական միության» տեսակետը):

Հայտարարության մեջ առաջնային խնդիր է համարվում տնտեսական, դրամային և մաքսային միության ստեղծումը: Երկու պետությունների միջև հարաբերությունների զարգացման նման ընթացքը միայն կարելի էր ողջունել, եթե չլիներ մի բանի կանխակալ ենթադրությունների առկայությունը ԱՊՀ անդամ երկրների հարաբերություններում:

Նախ նշենք, որ մինչ հայտարարության ստորագրումը, ռուսական մամուլը բավական զանեց էր ենթադրում Բելառուսի տնտեսական ի-գործակալության վկայությամբ, Գրիբն իր ելույթում շեշտել է, թե «Միջխորհրդարանական ասամբլեայի մանդատակը և աշխատանքի կազմակերպումը մի բանի գլուխ բարձր է Անկախ Պետությունների Համագործակցության աշխատանքից»: Մամուլը և դիտորդները այն ժամանակ դա վերագրեցին աշխատանքի զուտ կազմակերպչական-տեխնիկական առումներին, սակայն երբ անդրադառնանք այն փաստին, որ հոկտեմբերի 21-ին թե Բելառուսը, թե Ուկրաինան «դժվարությամբ» ստորագրեցին «Միջտն-ռայնության մասին:

Ուկրաինայի և Բելառուսի ղեկավարության ժամանակ առ ժամանակ հնչող դժգոհությունները Ռուսաստանի հետ «հատուկ» հարաբերություններ ունենալու վերաբերյալ, ինչպես առաջինը, լիովին բացատրելի է այդ պետությունների տնտեսական կացության տեսանկյունից: Բայց, ի՞նչ է մտածում, ինչպե՞ս է վերաբերվում դրան Ռուսաստանը:

Տխուր է, Մինսկում ստորագրված է ոչ թե միջպետական պայմանագիր, այլ խորհրդարանների հայտարարություն: Բայց չէ՞ որ դա նշանակում

ռավիճակը, ճնշումների և բանկային համակարգի զարգացման ֆինանսային հնարավորությունները և այլն: Մինչդեռ, բելառուսական մամուլը, անդրադառնալով նախագահ Լուկաշենկոյի իշխանության առաջին եռամսյակին, նշում է, որ նրան չհաջողվեց հաղթահարել նախկին նոմենկլատուրայի կայուն դասերը, որը շրջափակում է փաստորեն նրա բոլոր կառուցողական նախաձեռնությունները: Լուկաշենկոյին իշխանության եկավ առանց թիմի և այժմ կանգնած է բավական բարդ խնդիրների առջև: Իսկ նոմենկլատուրան ձգտում է հանրապետության տնտեսական զարգացման բարդ խնդիրների ողջ ծանրությունը «տեղափոխել» Ռուսաստանի ուսերին: Ասենք, որ նման միտումները, որոշակիորեն դրսևորվեցին նաև Ուկրաինայում, երբ զգալիորեն փաստարկված տնտեսական խռովության պայմաններում ընտրվեց երկրի նոր նախագահ Կուչման:

Կարող ենք զգալի թվով մեջբերումներ անել Ռուսաստանի, Ուկրաինայի և Բելառուսի խորհրդարանների պատգամավորների տարբեր ամբիոններից արված հայտարարություններից, որոնք վկայում են, որ օրենսդիրները, ի տարբերություն գործադիր իշխանությունների, ավելի կենտրոնացած են նոստալգիայի քաղաքական նկատառումների վրա: Դա լավ է երևում Սանկտ Պետերբուրգում, Մինսկյան հանդիպումից մի առաջ տեղի ունեցած ԱՊՀ միջխորհրդարանական ասամբլեայում Մեչիսլավ Գրիբի անտրամաբանական հայտարարության վրա: «Ինտերֆաքս»

տական տնտեսական կոմիտեի մասին» համաձայնագիրը, սակայն բավական «առաջ են ընկել» ԱՊՀ մյուս անդամներից Ռուսաստանի հետ հարկային և մաքսային միության դաշտը միասնականացնելու հարցերում, առայժմ ակնհայտ կդառնա, որ օրենսդիրները ԱՊՀ իրավահավասար անդամների մեջ ցանկանում են «ավելի հավասար» լինել, քան մյուսները: Ինչպես վկայում է «Պոստֆակտում» գործակալությունը, Մինսկում Շումեյկոյի և Գրիբի համատեղ մամլո ասուլիսի ժամանակ Բելառուսի խորհրդարանի նախագահը կարծիք է հայտնել, որ Ռուսաստանը և Բելառուսը «կարող են չսպասել ԱՊՀ բոլոր անդամների կողմից դրամային և մաքսային միության մասին համաձայնագրի ստորագրմանը»:

Մեկնաբանները աչքաթող չէին արել այն փաստը, որ դեռևս 1991 թ. դեկտեմբերից (Բելովեժյան համաձայնագիրը, որը վերջ դրեց ԽՍՀՄ-ին), ղեկավարվելով «խաղից դուրս» թողնվելու հանգամանքից, Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաևը անընդհատ շեշտում էր եվրասիական միության ստեղծման անհրաժեշտությունը անդամ պետությունների զարգացման համար խոչընդոտներ և հնարավորություններ ընձեռելու տեսանկյունից: Սակայն, հոկտեմբերի 21-ի Մոսկվայի հանդիպումը, նրան կրկին «չալզեցման հանդիպում»: Նա զարմանքը դժգոհության արտահայտեց հրապարակայնորեն, իսկ ընդհանուր զգուշացրեց նաև «սլավոնական» հնարավոր միության անհնարինակա-

է, որ օրենսդիրները ներխառնվել են գործադիր իշխանության իրավասությունների մեջ: Մինչդեռ Ռուսաստանի թե խորհրդարանի, թե կառավարության ղեկավարությունը լռում է, ոչ մի պաշտոնական մեկնաբանություն:

Իսկ Ռուսաստանի անկախ մամուլն արդեն անհանգստության նշաններ է գրգռում: Այսպես, օրինակ, «Մինսկյան հանդիպման արդյունքները, և մասնավորապես, որոշ հայտարարություններ, կարող են բացասաբար գնահատվել ԱՊՀ տնտեսական ներտանման մասնակիցների կողմից», գրում է նոյեմբերի 3-ին «Իզվեստիան» և շարունակում. «Հոկտեմբերի 21-ին ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների մոսկովյան հաջող բազմակողմ բանակցություններից հետո, Ռուսաստանի և Բելառուսի կողմից իրենց հարաբերությունների հատուկ կարգավիճակի շեշտումը նույնացվելու է կասկածի տակ է դնում հավասարության սկզբունքն ԱՊՀ շրջանակներում»:

Ինարկե, դեռ վաղ է հետևություններ անել «սլավոնական» պետությունների համագործակցության հնարավոր առաջացի մասին, սակայն մեկնաբանների և դիտորդների վերլուծականները, Օրուելյան «հավասարների մեջ ավելի հավասարների» հնարավոր բացահայտման մասին, կարծում ենք, այն «դուռ ու հարցն է», որը հետևեց մամուլում մոսկովյան գագաթնաժողովին տրված բավական լավատեսական գնահատականներին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԾԱՂԻԿՅԱՆ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍ

Ջոհար Դուդաեւ. «Չեչնիայում այժմ պաշտոններ չեն վաճառվում»

ԳՐՈԶՆԻ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: «Երեք տարվա ամենամեծ նվաճումը համարում եմ այն, որ նախարարների կաբինետն անմնացորդ փոխելով, մենք հասանք այն բանին, որ հանրապետությունում ոչ ոք պաշտոն չի գնում և չի վաճառում», երեկ ասաց Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւը: «Նախկինում պաշտոնավորական պրիզյալի ղեկավարից մինչև առաջին պաշտոնները գնում էին միլիոններով, և հետո նրանք պետերը տեր էին դառնում տարածքների վրա: Մենք կոտրեցինք այդ համակարգը», նշեց Դուդաեւը: Խոսելով հանրապետության ապագայի մասին, Դուդաեւը ասաց. «Վերջին տարիներին Չեչնիայում հանցագործությունները շատ բարձրացել են, բայց մենք ջանում ենք գործադրել նրանց նկատմամբ: Սա-կայն դեռ վաղ է ընդհանուր խոսել պատճառների վերացման համար, ձեռքի համար գործողության, գլխի համար կազմակերպության համար»: Դուդաեւի կարծիքով, այդ ձևով կարելի է Չեչնիան առաջացնել, քանի որ խորհրդային իշխանության տարիներին բնակչության 90 տոկոսը ամբողջ զինակցական կյանքում առերեւ է զրկանք և զրկանքով առերեւ:

Այս օրերին Չեչնիայում ձերբակալվել են «Գոլյան» շարժման մի քանի ակտիվիստներ, որոնք մեղադրվում են ահաբեկչական գործողությունների մասնակցության մեջ, հաղորդում է «Նոյյան տարանը»: Գրող Մուսախա Էդիլբիևի գլխավորած այդ շարժումն աջակցում է հանրապետության նախկին փոխվարչապետ Մամոդաեւին և չի պատկանում ընդդիմության ուժերին:

ՂԱԶԱԽՍՏԱՆ

Դուրս են մղում այլազգիներին

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ ԻՄՍ ՊՐԵՍ: Պետդումայում տարածվել է պատգամավոր Անատոլի Պոլգորոդովի դիմումը, որը վերաբերում է Ղազախստանում կացության դրությանը: «Ղազախստանի վերջին տարիների իշխանությունները հանգեցրին ռուսալեզու համայնքին պատկանող բազմահազար մարդկանց իրավունքների եւ ազատության ոտնահարմանը», ասվում է դիմումում: Պատգամավոր Անատոլի Պոլգորոդովը հոկտեմբերի 28-ից նոյեմբերի 1-ը Ղազախստանում էր գտնվում Սեմիրեչիեի կազակների աջակցման միության ղեկավար Օվսյաննիկովի հրավերով եւ Պետդումայի նախագահ Իվան Ռիբկինի համաձայնությամբ: «Ղազախստանում կազմակերպված է հզոր եւ լավ ղեկավարվող շարժում, որի նպատակն է տնտեսության, կրթության, պետական վարման կարեւոր բնագավառներից ոչ բնիկ ազգությունների ներկայացուցիչներին դուրս մղելը, բնակչության էթնիկական կազմի փոփոխությունը», ասվում է դիմումում:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Էդուարդ Շևարդնաձեն մեղադրում է Կիտովանիին եւ Սիգուային հեղաշրջման փորձի մեջ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Էդուարդ Շևարդնաձեն հեղաշրջման փորձի մեջ մեղադրել է պաշտպանության նախկին նախարար Թենգիզ Կիտովանիին և նախկին վարչապետ Թենգիզ Սիգուային: Շևարդնաձեի խոսքերով, Թ. Կիտովանին և Թ. Սիգուան ձեռնարկում են ռազմական ջոկատներ պատրաստելով նրանց աբխազական պատերազմի: Վրաստանի Հանրապետության ղեկավարը այդպիսի գործողությունները գնահատեց որպես վրաց-աբխազական հակամարտության խաղաղ կարգավորման դեմ ուղղված սադրանք, հայտարարելով, որ բոլոր միջոցները կձեռնարկի՝ թույլ չտալու այդ ջոկատների անցումը Ինգուրի գետի վրայով: Էդուարդ Շևարդնաձեն նշում է նաև, որ Վրաստանն անօրինական ռազմական խմբավորումների դառը փորձ ունի, նկատի ունենալով Աբխազիայի տարածքում ժամանակին կատարված հակաօրինական գործողությունները և բնակչության բալանը: Նա գտնում է, որ նախկին վարչապետն ու նախկին նախարարն անձնային լրջությամբ են պատրաստվում ռազմական հեղաշրջմանը:

Միևնույն ժամանակ, Վրաստանի դատախազությունը միապետական կուսակցության նախագահ Թեմուր Ժորժոլիանին մեղադրում է ներկայացրել երկրի ղեկավար Էդուարդ Շևարդնաձեին իշխանության չարաշահման, օրենքի նորմերի և այլ կարգավորման խախտման մեջ: Հանրապետության գլխավոր դատախազ Ջամլետ Բաբիլաշվիլին պահանջել է Թ. Ժորժոլիանիին զրկել պատգամավորական անձեռնմխելիությունից, որը հնարավորություն կտա նրան ձերբակալել ոստիկանի ձեռքերի դակիճում, քանի որ պահպանողական-միապետական կուսակցության ղեկավարը մեղադրվում է ահաբեկչության, ֆինանսական մեքենայությունների և զենքի անօրինական կրման մեջ: Իրավապահ մարմինները իրենց տրամադրության տակ համապատասխան փաստարկներ ունեն նրան դատի տալու համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Իրանի նավթի նախարարը ժամանել է Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԹՈՒՐԱՆ ՄՆԱՐՔ: Նոյեմբերի 10-ին երկօրյա աշխատանքային այցով Բաքու է ժամանել Իրանի նավթի նախարար Գուլամրզա Աղազադեն: Նույն օրը նախարարն ընդունվել է խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւի կողմից: Աղազադեի այցի ընթացքում ծրագրվում են բանակցություններ կառավարության ղեկավարի, Պետական նավթային ընկերության ղեկավարների հետ՝ նավթային հարթակների շինարարության եւ նավթի արդյունահանման համատեղ ընկերությունների ստեղծման հարցերով: Սպասվում է, որ նախարարին կընդունի նախագահ Ալիեւը:

Այրվել է Վրաստանի լուսավորության նախարարության շենքը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ ԻՄՍ ՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 10-ին փաստորեն ամբողջովին այրվել է Վրաստանի լուսավորության նախարարության շենքը: Պաշտոնական տարբերակի համաձայն, հրդեհը, որն սկսվել էր 4:30-ին, եւ որը հաջողվել էր մարել միայն ժամը 9-ին, տեղի է ունեցել կարճ միացման հետեւանքով: Սակայն, նախարար Թամազ Կվաչանտիրաձեի խոսքերով, չի բացառվում ահաբեկչական գործողության հնարավորությունը: Հրդեհը ոչնչացրել է համակարգչային կենտրոնը եւ հաշվողական կառավարման գլխավոր մեծ նայական սրահը:

ՏԻՐԱՍՊՈԼ

Գեներալ Լեբեդն այլեւս Մերձդնեստրի պատգամավոր չէ

ՏԻՐԱՍՊՈԼ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Մերձդնեստրյան Հանրապետության ԳԽ-ը ռուսական 14-րդ բանակի հրամանատար Ալեքսանդր Լեբեդին պաշտոնապես ազատեց պատգամավորի պարտականություններից:

Մերձդնեստրի ԳԽ-ում ընտրվելուց անմիջապես հետո գեներալը տեղական իշխանություններին մեղադրել էր կոռումպացվածության մեջ և հրաժարվել պատգամավորական լիազորություններից: Երեք ամիս անց ԳԽ-ը գեներալ Լեբեդին պատգամավորական մանդատից զրկեց այն բանի համար, որ այդ ընթացքում չէր մասնակցել խորհրդարանի նիստերին:

Միաժամանակ ինքնակոչ Մերձդնեստրյան Հանրապետության և Մոլդովայի սահմանում տեղի ունեցող իրավիճակը, որպես կայուն գնահատեց հակամարտության գոտում Ռուսաստանի խաղաղարար ուժերի հրամանատար գեներալ Ալեքս Խոպչուսովը: Նրա խոսքերով, խաղաղարար ուժերի բազմաթիվ պահակակետեր վերահսկում են այդ գոտում կատարվող բոլոր տեղաշարժերը և «ընդունակ են կանխելու հակամարտող կողմերի հարաբերությունների հնարավոր բարդացումները»:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կալաշնիկովն արժանացավ Ռուսաստանի բարձրագույն պարգեւին

ԻԺԵՎՍԿ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Այսօր Ռուսաստանի «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար» բարձրագույն պարգեւը նախագահ Ելցինի կողմից հանձնվեց հրազենի նշանավոր կոնստրուկտոր Միխայիլ Կալաշնիկովին:

Շնորհավորելով 75-ամյա Կալաշնիկովին, Բորիս Ելցինը պետության անունից խոստացավ օգնել Կալաշնիկովին, որքան էլ դա պետք լինի բյուրոկրատիայի պայմաններում. արտոնագրել նրա զենքը, որոնք հայտնի են 55 պետություններում:

Իսկ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարեց, որ իր նախարարությունը լիովին վճարել է պարտքերը Ուդմուրտիայի ռազմարդյունաբերական համալիրի ձեռնարկություններին:

Գրաչովի հրամանագրով Միխայիլ Կալաշնիկովին շնորհվել է գեներալ մայորի կոչում:

digitised by A.R.A.R.@

Խոհեր

Հրամանատարների մեջ տեսա երիտասարդ Վազգեն Սարգսյանին

Մինչ Շուշիի ազատագրումը, իսկ ավելի ճիշտ, մինչ աշխարհագրական դրանցքի բացումը, որը մարած կրակակետի միջով Հայաստանը միացնում էր Ղարաբաղին (այս դեպքում ավելի ճիշտ կլինի ասել ԼՂՀ-ին), մի տեսակ անհարմար էինք զգում, երբ ճաշկերույթ էինք կազմակերպում մեր հյուրերի համար: Ամբողջ օրը այստեղից-այնտեղից հավաքում էինք այս կամ այն մթերքները, մասնավորապես հացը, որպեսզի սեղան բացենք, ասենք մեծ խմբի համար, որին Ղարաբաղ էր բե-

դաշտերի վրա, դառնալով քաղաքական ու պետական գործիչ, բացում են իրենց բիզնեսը: Գիտե՞ արդյոք Հայաստանի նախագահը, որքան մարդիկ նրա ողորմածությամբ ու նրա մասնակցությամբ, չարաշահելով նրա անունը և իրենց ու Ղարաբաղյան շարժմանը մասնակից լինելը, դարձան ընդհատակյա միլիոնատերեր, «Ոսկե հորթի» Ալեքսանդր Իվանովիչ Կորեյկոյի նմանատիպ հետնորդներ:

Ոչ, ինչ ուզում ես ասա, բայց հեշտ բան չէ մեր ժամանակներում բանաստեղծ լինել: Ավանդույթները խախտել չի կարելի: Իսկ դա նշանակում է, Քրիստոսի նման, մարդու մեջ արժանիք գտնել և բացահայ-

տություն բերել ինձ վրա: Տեսարանը սիրողական էր: Երկար պատկերներ էին: Բայց ոչ հոգնեցնող: Հավանաբար, կարելի էր ժապավենը տալ փորձված ռեժիսորի, որը կմոնտաժեր և կստեղծեր սրտաճմլիկ ֆիլմ: Բայց իմ հոգուն պակելի մոտ էր հենց այդ հում նյութը: Նկարահանումները կատարվել էին 1990-ի գարնանը: Այսինքն մինչ Հայաստանի Գերագույն խորհրդի ընտրությունները: Մինչ մեր խորհրդարանի ստեղծումը: Մի խոսքով, մինչ այն ժամանակը, երբ Վազգեն Սարգսյանը դարձավ Գերագույն խորհրդի պատգամավորության և ներքին գործերի գծով մշտական հանձնաժողովի նախագահը: Մարտեր էին

նում, ղարաբաղյան բանակի առաջին կազմակերպիչների հետ: Եվ ես հնարավորություն եմ ունեցել ուսումնասիրելու Վազգենին: Վազգենը նման չէ նրանցից շատերին, ովքեր այսօր շրջապատում են նախագահին: Թեև, խոստովանում եմ, կարող եմ սրանով Վազգենի դեմ տրամադրել «նախագահական շրջապատի» նրա գործընկերներին: Սակայն ես հեռու եմ նրանց միմյանց դեմ հակադրելու մտքից: Դա իմ բանը չէ: Ջանալով չբարձրացնել քաղաքականության խորքերը, Վազգենը լուռ (երբեմն, ավա՜ղ, ինչու մեղքը բացել, բավական բարձրաձայն և երբեմն բավական երկար, հաստատուն հետևողականությամբ)

Էջեր ղարաբաղյան իրադարձությունների և խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

րել Ֆրանսիայի պետական նախարար Բեռնար Կուշները կամ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի անձնական ներկայացուցիչ, ԱՄՆ-ի նախկին պետական քարտուղար Սայրուս Վենսը: Մի անգամ կարևոր հյուրերից մեկի համար «սեղանի» կազմակերպիչները շատ ջանքեր էին թափել, և նույնիսկ մի տեսակ անհամապատասխան էր ստացվել այդ ժամանակներին, երբ ղարաբաղցին ամսական թոշակը կես կիլոգրամ ալյուր էր ստանում: Ու մենք սոսկալի վատ էինք զգում, որ նման պայմաններում նստելու էինք համեմատաբար հարուստ կերակրատեսակներով սեղանի շուրջ: Կյանքը շատ բարդ բան է: Ամեն փոխադարձ բարդակցությունը սեղմում է մեզ, ինչպես ժողովրդական ճնշումը: Եվ չի կարելի չկերակրել հյուրերին, և կերակրելը բան էլ չէ: Դե արի ու տառապանքով տակից դուրս արի: Բայց երբ բացվեց «կյանքի ճանապարհը», և բեռնատարների շարասյուները գնաց Ղարաբաղ, մենք հյուրերի հետ սեղան էինք նստում, արդեն շատ չտառապելով խոհարարական բերքառատության չափավորությունից բարդույթից:

Նստացրգանի ավարտի հաջորդ օրը հրամկետի սեղան էր բացված հյուրերի համար: Սեղանը այնքան առատ չէր, ինչպես մինչ վերակառուցումը, բայց արդեն նաև այնքան աղքատիկ չէր, ինչպես «նկուղային Ստեփանակերտում»: Նկատի ունենալով հանգամանք և տարիքը, և փորձը, ինձ բաժակը ընտրեցին: Հազիվ թե որևէ մեկը պատկերացնի, թե որքան անցանկալի էր դա ինձ համար այդ օրը: Թամադան ավելի շատ փիլիսոփայական դիվանագիտական պարտականություն է, քան չինովնիկական:

Պահանջվում է բոլորին հավասարապես ուշադրության մատուցելու կարողություն: Բայց այդտեղ հյուրերի մեջ կար մարդ, որի մասին անհնարին չէի ցանկանա խոսել: Չեմ ուզում հրապարակել նրա ազգանունը: Հարկավոր է խնայել նրա զավակներին ու թոռներին, որոնք մեղավոր չեն, որ կրում են իրենց հոր կամ պապի ազգանունը: Մանավանդ որ երբեմն խնձորը շատ հեռու է ընկնում խնձորենուց, հատկապես, երբ ծառը զառիթափի լանջին է բուսած լինում, և պտուղը շատ հեռուն է գլորվում: Ես ընդհանրապես չեմ կարողանում հանդուրժել նրանց, ովքեր մինչ ղարաբաղյան շարժումը «Ինտերնացիոնալի» խոսքերով ասած, իրենցից ոչինչ չէին ներկայացնում, իսկ հիմա հանկարծ շրջափակման, ժողովրդի դժբախտությունների, արյան ու ցավի համա-

տել: Բայց դրա համար հարկավոր է իսկական Քրիստոս լինել և ոչ թե հրապարակախոս: Մի շատ իմաստուն ուսուցիչ ունեի: Նա ապրում էր Բեյրութում: Նրան անվանում էին Գեորգ Ահարոնյան: Նրա մասին էլի եմ գրել: Այժմ նա չկա: Ի դեպ, նա ղարաբաղյան շարժման նախաձեռնողներից մեկն էր: Ռամկավար ազատական կուսակցության սյուներից և Հայ լյուսի հիմնադիրներից մեկը: Նրա բազմաթիվ խորհուրդների շարքում կային նաև այսպիսիները. ոչ մեկին թույլ մի տուր կառչել քո կոշիկի քթերը, ... որ, ասված չանի, հարկադրված կլինես վերևից նայել նրան, իսկ մարդուն չի կարելի վերևից նայել: Եվ մեկ էլ՝ աշխատիր ինչ մասնակից լինել թաղամական ճաշկերույթներին: Ասված չանի, բաժակը կտրեն, և դու ստիպված կլինես, պահպանելով կարգը, խոսել սկզբունքները:

Հիշելով իմ բարի բարեկամի Գեորգ Ահարոնյանի իմաստուն խորհուրդը և նկատի առնելով Ստեփանակերտի այդ հետպատերազմական հրամկետի ընթրիքին յուրահատուկ դասը, ես հիմա հավակնում եմ մասնակից լինում ճաշկերույթների: Ճիշտ է, այն ժամանակ ես բավականին հեշտ դուրս եկա վիճակից: Ինձ փրկեց Վազգեն Սարգսյանը:

Ես առաջարկեցի, այսպես ասած, ընդհանրացնող մի կենաց ողջերի ու մեռածների մասին: Ու որպեսզի մեղկախոս չլինեմ, պատմեցի Վազգենի մասին: Դա արեցի ոչ բաժակաճառային խոսքամտության կարգով: Խոստացա, որ անպայման կգրեմ նրա մասին: Երեկոյան ընկերոջս մեջ գրի առա սեղանի շուրջ պատմածս մտքերը: Ահա դրանք:

Լեռնային, հագվածով, ազնիվ հոգու տեր-մի մարդու Ղափանում Հովհաննեսյանի տանը, ես մի հետաքրքիր ֆիլմ տեսա, որ ամենից առաջ հաճա-

մոլված Մեղրիի շրջանի լեռներում, որոնք բաժանում են Հայաստանը և Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետությունը: Շատ քչերը ծանոթ են այդ տեղանքին: Շատերի ծեռքին հրացան էր, նույնիսկ կարճափող հրացան: Բայց ինձ համար այդտեղ հետաքրքիրը մարդկային նյութն էր: Ծանոթ դեմքեր շատ կային: Այժմ նրանցից ոմանք, ավա՜ղ, արդեն չկան: Հրամանատարների մեջ տեսա երիտասարդ Վազգեն Սարգսյանին: Հետո իմացա, որ այդ նկարահանումների ժամանակ նա ողջ երեսուն տարեկան է եղել: Նայում էի ու մտածում, ոչ թե պատահական է Վազգենի բնկնածությունը առաջարկել որպես բանակային լիդերի, այլ ճակատագիրն ինքը, որը նրա մեջ ի հայտ է բերել առաջնորդի կայծը: Այդ օրերին ես չէի ճանաչում նրան: Մինչև շարժումն էլ չեմ ճանաչել: Գուցե այն պատճառով, որ սարիֆային տարբերությունը շատ մեծ է մեր միջև: Թեև գտնվել ենք գրողների միևնույն միությունում:

Հետո, երբ նա արդեն պատգամավորության հանձնաժողովի ղեկավարն էր, հաճախ ենք հանդիպել ազգամանակատային ճանապարհների խաչմերուկներում: Խորհրդային զենքերների հետ թողել ենք Ստեփանակերտ: Պոլյանիչկոյի ժամանակ հանդիպել ենք գաղտնի բնակարա-

կատարում է իր հայրենասիրական գործը: Հավանաբար, կգա ժամանակը, երբ ժողովուրդը շատ քաջագործություններ կիմանա Հայաստանի և Արցախի պաշտպանունակության և այդ ամբողջ գործի մեջ անձամբ Վազգենի դերի մասին:

Սեղանի մոտ Վազգենը պատմեց, թե շարժման ամենասկզբում, մոտավորապես ութսունութի մարտի սկզբներին, նա իր խմբի հետ պատրաստվում էր մեկնել Արցախ, և մայրը, իմանալով այդ մասին, անհանգստանում էր: Որդին հանգստացնում է մորը, ասելով՝ թող նա չանհանգստանա, որովհետև ինքն Արցախ է մեկնում ինձ հետ: Տակավին է իմ անունը: Ես սեղանի մոտ նրա պատասխանը տվեցի մի կատակով, որ բավական ծանրակշիռ ճշմարտություն էր պարունակում: «Իսկ հիմա, երբ ես եմ գնում դիրքերը, իմ մորը հանգստացնում եմ նրանով, որ գնում եմ Վազգեն Սարգսյանի հետ»: Մենք ոչ մի բանի չենք հասնի, եթե չգնահատենք մեր հայրենակիցներին, հատկապես գործին մասնակից զինակիցներին: Թամադայի դերի խնդիրը առաջիկայում էլ դժվար չէ լուծել, կարելի է, խնդրեմ, ինչպես Գեորգ Ահարոնյանն էր առաջարկում, հրաժարվել ճաշկերույթներից և վերջ, ինչը ես կարծես անում եմ: Բայց ես ամբողջ կյանքումս չհավատալով խոսքերին, ոչ իմ, ոչ էլ ուրիշի, այլ հավատալով միայն գործերին իմ և ուրիշի, չեմ կարող չտեսնել, թե Վազգենն ինչպես է ամեն ինչ անում, որպեսզի հանկարծ չլռվի խաղաղության, որի անունն է Պարտքի զգացում:

Ինձ ասում են, թե նա սխալներ է թույլ տալիս, որոնք մեծ ծախսերի թյուրիմացությունների են հանգեցնում: Ի՞նչ անենք: Մի անգամ իմաստուն ասել է, հավանաբար, նկատի ունենալով մեզ բոլորիս՝ ղարաբաղյան շարժման երջանիկ ու դառը ժամանակների սերունդներիս: Ջանացե՛ք միշտ կատարել ձեր պարտքը, և ժողովուրդը կարդարացնի ձեզ նույնիսկ այնտեղ, որտեղ ծախսել եք դուք:

Սկիզբը՝ 21 մայիս, նախորդը՝ 9 նոյեմբեր

«Ազգ» թերթի խմբագրությանը

Կատարելով Շարժման նախորդին Բոստոնի «Պայքար» և «Արմինիըն Միռոր Սփեքթեյթըր» հրատարակությունների լրագրողներին տված խոստումը, մեր պայքարի տարեգրության մասին (ծրագրածս երեքից առաջին հատորի) ծեռագիր ավարտելուն պես ես այն ուղարկեցի Բոստոն: Մինչ գիրքը նախապատրաստվում էր տպագրության, «Ազգ» թերթը մի քանի ամիս շարունակ ընթերցողների ուշադրությանն էր ներկայացնում գրքի առանձին գլուխներ: Հիմա, երբ «Դրախտ և դժոխք» գիրքն ամբողջությամբ լույս է տեսնում ես, կասեցնելով հրատարակիչների պահանջը, խնդրում եմ դադարեցնել «լրագրային տարբերակի» հետագա հրապարակումը: Անկեղծ երախտագիտություն արտահայտելով «Ազգ» թերթի խմբագրությանը այն մեծ աշխատանքի համար, որ կատարվել է գրքի գլուխները խմբագրելիս, խնդրում եմ ինձ հասանելիք ամբողջ հոնորարը փոխանցել Արցախի երկնում զոհված օդաչուների երեխաների օգնության ֆոնդին:

Հարգանքներով՝ հեղինակ

ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ո՞ւմ դրդումով են ահաբեկում

Խոր վրդովմունք և զայրույթ առաջացրեց իմ մեջ վերջերս տեղի ունեցած հարձակումը «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագրի վրա: Այդ դեպքին նախորդել էր եւս մի հարձակում՝ լրագրող Արամ Աբրահամյանի դեմ, որը համընկավ Մոսկվայում՝ լրագրող Պոնրի խոլոդովի կյանքի թելը կտրած ահաբեկչական արարքի հետ: Եւ մեր հասարակական կարծիքը, որը շատ հեշտությամբ է ընդօրինակում այն ամենը, ինչ Մոսկվայից է գալիս, բարձրացրեց իր բողոքի ձայնը, դրանում տեսնելով ոտնձգություն մամուլի ազատության դեմ: Բայց մենք հաճախ մոռանում ենք ավելի ճիշտ՝ անտեսում, որ մեր երկրի շրջապատը, մեղմ ասած, բարեկամական չէ մեր նկատմամբ: Մենք նորմալ ազգ ենք, եւ հեռու ենք համատարած կասկածամտությունից եւ չարագուշակ կանխատեսումներից: Մենք երկար ճանապարհ ենք անցել եւ առջեւում եւս մեծ ճանապարհ ունենք, իսկ աշխարհնմ ու վախը, բոլորի մեջ առաջին հերթին բնակչի ոտնձգը խորթ է մեզ, այդպիսի քեռով հնարավոր չէ երկար ճանապարհ անցնել: Ուրեմն, վստահելով կյանքին, մինչեւ իսկ հակառակ այն բանի, որ, ասենք, բարեկամական Վրաստանի տարածքով անցնող գազամուղը պայթեցվել է սկսած 1993 թ. մինչեւ այս տարվա աշնան սկիզբը 12 անգամ, եւ այդ նույն ժամանակամիջոցին եղել է երկաթգծի 20 պայթեցում (ըստ պաշտոնական տվյալների), մենք այնուամենայնիվ պետք է գիտակցենք մեր վիճակի բարդությունը:

Գիտենք նաեւ, որ մյուս հանրապետությունների համեմատ մեր ներքին վիճակը եղել եւ մնում է կայուն: Կայուն՝ հակառակ ծանր նյութական պայմանների, շրջափակման եւ էներգետիկ ճգնաժամի: Թվում է, թե այսօր, երբ ահա մի քանի ամիս է, ինչ Արցախում հաստատվել կրակի դադար է հաստատվել, բայց դեռեւս չի ստորագրված Մեծ խաղաղական համաձայնագիրը, եւ մենք անորոշության մեջ ենք, երբ որոշ գործեր եւ խավար ծմռան շեմին կանգնած, եւ միակ բանը, որ կարող է լրջորեն խարխլել մեր երկրի վիճակը, ներքին անկայունությունն է: Երբ լրագրողները, որ հանրածանոթ մարդիկ են, ենթարկվում են հարձակումների, ապա դա ի վերջո ստեղծում է տագնապի եւ խուճապի, անհայտ վտանգի մթնոլորտ, որի ֆոնի ներքո (համենայն դեպս տեսականորեն դա հնարավոր է) կարելի է նախապատրաստել եւ իրագործել ուզած ահաբեկչությունը ուզած մարդու կամ հիմնարկի դեմ: Իսկ մենք ապրում ենք ամենօրյա մեր հոգսերով, միմյանց հետ անհաշտ վիճաբանությունների մեջ, տարածի պես տեղացող միջազգային միջնորդ քանիերի հիրանոսի տակ: Պարզ է նաեւ, որ մամուլի ազատությունը հանցագործների միակ թիրախը չէ, խաղաղականությունը պետք է հեռու մնա նման գործելակերպից: Հուսով եմ, որ դեռեւս մեր բոլոր խաղաղական շրջանակները կներկայացնեն ավելի եւ կսահմանազատվեն նման արարքներից եւ կդատապարտեն դրանք հրապարակավ, որպեսզի մենք վստահենք նրանց առաջիկա ընտրական շրջանում: Հուսով եմ նաեւ, որ նամակս կընկնի նաեւ այդ դեպքերի հետեւում կանգնած մարդկանց ձեռքը: Թող մտածեն՝ արդյո՞ք իրենք խաղալիք չեն դառնում այն չար ու զորեղ ուժերի ձեռքում, որոնց առկայությունը գուցե թե չեն էլ կռահում:

ՄԵՐԻ ՅՈՒԶԲԱՇՅԱՆ

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ 1-1,5-ամյա համակարգչային դասընթացների IBM PC համակարգիչների վրա հետեւյալ բաժիններում՝

- օպերատորական գործ (MS DOS, NORTON, WINDOWS, տեքստային եւ գրաֆիկական խմբագրիչներ)
- տվյալների բազաներ
- ծրագրավորման լեզուներ

Ավարտողներին կտրվեն վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

Ընդունելությունը ամեն օր ժ. 13.00-16.00, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերը:

Հասցեն՝ Սայաթ-Նովայի 4 (Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
հեռ 58-21-22 (ժ. 13.00-16.00) եւ 58-58-71 (շուրջօրյա)

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

ԱՐԵՒԵԼՔ

Չինաստանի շուկան դեռեւս անվերահսկելի է

Վերջին տարիներին չին ղեկավարների հռչակած սոցիալիստական շուկայական հարաբերությունների եւ ազատ տնտեսական գոտիների ստեղծման պայմաններում Չինաստանի տնտեսությունը զարգանում է շատ արագ տեմպերով: Բայց երկրի փոխվարչապետ Ձչու Ռոնգչիին դա առանձնապես չի ուրախացնում: Պաշտոնյաներից մեկին վերջերս տված հարցազրույցում նա անկեղծորեն հայտարարեց. «Չինաստանն ունի արագ զարգացում, բարձր աճի տեմպեր եւ մեծ սղաճ: Մենք կուզենայինք տեսնել արագ զարգացում, աճի տեմպերի չափավոր բարձրացում եւ փոքր սղաճ»:

Սակայն այդ նպատակի իրագործումն այնքան էլ դյուրին չէ: Օրինակ, միայն այս տարվա օգոստոսին երկրում սղաճը միջին հաշվով կազմեց 20 տոկոս, իսկ մեծ քաղաքներում անցավ 25 տոկոսը: Տնտեսական աճը 1994 թ. համար նախատեսված 9 տոկոսի փոխարեն մինչեւ տարեվերջ հավանաբար կկազմի 12 տոկոս: Սղաճը եւս շարունակվում է բավական արագ տեմպերով, չնայած այս տարվա աշնանը հայտարարված սառեցման միջոցառումներին:

Չնայած շուկայական հարաբերությունների զարգացմանը, Չինաստանը միաժամանակ չի հրաժարվել պլանային տնտեսությունից, ուստի հայտնվել է անչափ բարդ խնդիրների առջեւ: 16 կետից կազմված տնտեսական բարեփոխման ծրագրի հեղինակ Ձչու Ռոնգչին դեռ 1993 թ. դադարեցրել էր սնանկ հայտարարել պետական բազմահազար վնասաբեր ձեռնարկություններ: Բայց ծրագրով նախատեսված էր նաեւ հարկերը բարձրացնել տնտեսական ճգնաժամ ապրող հանրային հատվածի մասնակի վարկավորման համար: Դա տեղական ղեկավարների բուռն դժգոհությունը հարուցեց գավառներում, մասնավորապես երկրի հարավում, որտեղ Պեկինի իշխանությունը հատկապես թույլ է:

«Ի տարբերություն Ռուսաստանի, ուր խորը սեփականաշնորհվել է իր հանրային հատվածը, Չինաստանի կառավարությունը մեծ ազդեցություն է պահպանում բազմաթիվ ձեռնարկություններում, վախենալով չափազանց արագ շարժվելուց», պարզաբանում է տնտեսագետ Մարկ Ֆաբերը, որը 20 տարուց ի վեր Հոնկոնգում հետազոտության տնօրինման գրասենյակ է ղեկավարում: Մինչդեռ մրցունակությունը պահպանելու համար հանրային հատվածը շարունակում է աշխատողների թվաքանակի կրճատումները: Դրա հետեւանքով գործազրկությունն աճում է: Գործազուրկներն անմիջապես շուտ են տուժում քաղաքներում ծավալվող սղաճից: Ենթադրվում է, որ 2000 թվականին Չինաստանում գործազուրկների թիվը կհասնի 250 միլիոնի, նշում է «Լը Պուենը» հանդեսը: Մինչ կենտրոնական կառավարությունը գների աճը սահմանափակելու ճիգեր է գործադրում, մասնավոր խանութներում թանկացումները շարունակվում են, իսկ վերահսկվող գներով պետական խանութներում հաճախորդները քիչ են, քանզի ապրանքների որակն այնքան էլ բարձր չէ: Հարց է ծագում. գների վերահսկման բնագավառում Պեկինը կդիմի՞ արդյոք վճռական գործողությունների: Գլխավոր վտանգն այն է, որ սղաճը սոցիալական անկայունություն է առաջացնում: Հավանական է նաեւ, որ 4 տարի շարունակ երկնիշ թվերով արտահայտվող տնտեսական արագ աճը դադարի 1994 թ. վերջերին: Այդ դեպքում Պեկինի առջեւ միաժամանակ կծառանան բազմաթիվ խնդիրներ. սոցիալական լարվածություն, այդ թվում գյուղական վայրերում, բնակչության նոր աճ (1993 թ. այն ընդգրկեց ավելի քան 80 մլն. մարդ), ենթակառուցվածքային շեղումների խորացում եւ նույնիսկ օտարերկրյա ներդրումների կրճատում:

Չինաստանը ոչ էլ է դիմակայի Վիետնամից մինչեւ Եվրոպա ընկած բազմաթիվ երկրների տնտեսական մրցակցությանը: Ընդհանրապես զարմանալի չէ, որ այս պայմաններում չին պաշտոնյաներն անձիք սկսել են պարբերաբար զուգորդել «սղաճ» եւ «կայունություն» բառերը: 1989 թ. գների կտրուկ աճը ժողովրդական հուզմունքի շարժման պատճառ դարձավ, որը դաժանորեն ճնշվեց չինական բանակի կողմից (Պեկինի Տյանանմեն հրապարակ): Դրա հետեւանքով երկրի միջազգային վարկն զգալիորեն ընկավ: Չինաստանի ներկայիս ղեկավարները կնախընտրեին երկրի քաղաքական կյանքում ազդեցությունն աստիճանաբար կորցնող զառամյալ Դեն Սյաոպինի հեռանալուց հետո խուսափել այդ տիպի իրադարձությունների կրկնությունից:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՉՈՉՅԱՆ

ԼԵՀԱՍՏԱՆ

Արտգործնախարարն ամբաստանվում է օրինազանցության համար

Կոռուպցիայի դեմ Լեհաստանում սկսված պայքարը խանգարում է ստեղծել կառավարության կազմում: Արդարադատության նախարար Վլոդիմիժ Ցիմոշևիչը 78 բարձրաստիճան պաշտոնյաների, այդ թվում 3 նախարարների եւ մի քանի փոխնախարարների մեղադրեց օրինախախտման մեջ, քանի որ նրանք համատեղության կարգով վճարովի պաշտոններ են զբաղեցնում հանրային կամ մասնավոր ձեռնարկություններում: Մասնավորապես ամբաստանվում է արտգործնախարար Անջեյ Օլեխովսկին, որն անմիջապես արձագանքեց մեղադրանքին եւ հրապարակավ հրաժարականի դիմում ներկայացրեց իր «պաշտոնի ավելի լավ պաշտպանության նպատակով»: Օլեխովսկին միաժամանակ «Հանդլովի» պետական բանկի վերահսկիչ խորհրդի նախագահն է, բայց նրա կարծիքով դա չի հակասում օրենքներին: Որպես ապացույց նա փորձում է հավաստիացնել, որ 1981 թ. հաստատված օրենքը, որով պաշտոնյաներին արգելվում է համատեղության կարգով երկու աշխատավարձ ստանալ, չի վերաբերում «Հանդլովի» բանկի ձեռնարկությանը, որն այն ժամանակ գոյություն չուներ: Ինչ վերաբերում է նույն բնույթով 1992 թ. ընդունված օրենքին, Օլեխովսկու կարծիքով, այն եւս իրեն չի վերաբերում:

Օլեխովսկու ներկայացրած հրաժարականը Լեհաստանում մեծ աղմուկ է հանել մամուլում այն պատճառով, որ նա բավական հարգված անձնավորություն է: Լեհերը գնահատում են նրա կեցվածքը, բանիմացությունը եւ ճարպկությունը: Իր կարիերայի մի մասը արտասահմանյան միջազգային հաստատություններում անցկացրած այդ նախկին տնտեսագետը նախագահության առավել հավանական թեկնածուներից մեկն է: Երբ նախագահ Լեխ Վալենսան առաջիկա ընտրությունների ժամանակ հանի իր թեկնածությունը, նրա ներկայիս շրջապատը, անկասկած, կնախընտրի Օլեխովսկուն, որը չի մերժի նախագահի պաշտոնը: Ուստի զարմանալի չէ արտգործնախարար Օլեխովսկու կտրուկ արձագանքն իրեն ուղղված ամբաստանությանը: Օլեխովսկին համաձայնել է սպասել, մինչեւ որ իր հրաժարականի հարցը վերջնականապես լուծվի սահմանադրական դատարանի կողմից, որը պետք է արդարացի ճանաչի կամ իրեն, կամ էլ արդարադատության նախարարին:

Le Point, 5 նոյեմբեր

ՀԱՄԱՌՕՏ

Ամենաուժեղ ջրհեղեղը վերջին 50 տարում

Անցած շաբաթ եւ կիրակի օրերին Իտալիայի հյուսիս-արեւմտյան մարզերում վերջին կես դարում ամենաուժեղ ջրհեղեղի պատճառած վնասը, նախնական հաշվարկներով, կազմել է 10 տրիլիոն լիրա: Տարերքի հետեւանքով կան զոհվածներ, վիրավորներ, անօթեւան է մնացել ավելի քան 5 հազար բնակիչ: Փրկարար աշխատանքները շարունակվում են:

Արմենպրես

Մեկ զոհ եւ վեց վիրավոր Դիարբեքիրում

ԱՆԿԱՐԱ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Դիարբեքիրի կենտրոնում մի հզոր ռումբ պայթեց, որի արդյունքում զոհվեց մեկ եւ վիրավորվեց վեց մարդ: Ոստիկանությունը ենթադրում է, որ ռումբը տեղադրվել է տեղական դպրոցի ուսուցչուհուն պատկանող մեքենայի տակ: Ուսուցչուհին չի տուժել: Առայժմ ոչ ոք պատասխանատվություն չի ստանձնել այդ պայթյունի համար:

Անկարա. Միայն թե հայերեն չհնչի

ԵՐԵՒԱՆ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Թուրքիայի «Բարօրություն» կուսակցությունը, որը վերջին ընտրություններում տիրացավ Ստամբուլի եւ Անկարայի քաղաքապետարաններին, այս օրերին թափով ձեռնամուխ է եղել այդ քաղաքների փողոցների եւ պողոտաների անվանափոխությանը: Թե ինչպես է այն ընթանում, մի հետաքրքիր ակնարկով պատմվում է «Միլլիեթ» թերթի երգիծական անկյունում: Իբրեւ օրինակ թերթը բերում է Անկարա քաղաքում ավտոբուսների միջքաղաքային կանգառի անվանափոխության պատմությունը: Բանն այն է, որ այս կանգառի անունը սահմանող բառերի սկզբնատառերը հաջորդման դեպքում կարդացվում են ԱՇՈՏ: Քաղաքի նոր իշխանությունները ցանկացել են այն վերածել ԱՇՏ-ի, որպեսզի որեւէ մեկին չթվա, որ օգտագործվում է առնված անձնանունը:

ՇՐԻ ԼԱՆԿԱ

Մեծամասնության իրավունքները չեն ոտնահարվի

ԿՈԼԱՄԲՈ, 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Շրի Լանկայի նոր նախագահ Չանդրիկա Կումարատունգան ասել է, որ Թամիլի անջատողականների հետ խաղաղության հետամուտ լինելով հանդերձ ինքը չի վարկաբեկի երկրի սինհալ մեծամասնության իրավունքները: Տիկին Կումարատունգան այս մեկնաբանությունները կատարել է նոյեմբերի 9-ին տեղի ունեցած նախագահական ընտրություններում պաշտոնապես հաղթող հայտարարվելուց հետո: Երկրի նոր նախագահը, որ երդում կտա շաբաթ օրը, ասել է, որ իր ընտրությունն իր կողմից նախատեսված ծրագրերի, այդ թվում Թամիլի ապստամբների հետ խաղաղության գործընթացը կենսագործելու հստակ պատգամ է: Նա պարտության է մատնել իր մրցակից Դիսանայակեին 2 մլն. ավելի ձայներով:

ԻՍՊԱՆԻԱ

Բասկերը ուշի ուշով հետեւում են Օլսթերի իրադարձություններին

Իսպանիայի հյուսիսում եւ Ֆրանսիայի հարավ-արեւմուտքում ապրող բասկերի ծագումը մինչեւ օրս ստույգ հայտնի չէ: Նրանց լեզուն չի պատկանում որեւէ լեզվաընտանիքի: Վարկածներից մեկի համաձայն, Ֆրանսիայի Գասկոնիա պատմական մարզի անունը ծագում է բասկերի անունից: Եթե Ֆրանսիայում բասկերն այժմ որեւէ ինքնավարություն չունեն, ապա Իսպանիայի հյուսիսում գտնվող բասկերի երկիրը վերջին տասնամյակների ընթացքում օգտվում է որոշակի ինքնավարությունից: Ներկայումս Իսպանիայի բասկերը ուշադիր հետեւում են Օլսթերում տեղի ունեցող իրադարձություններին, եւ դա պատահական չէ: Իռլանդիայի հանրապետական բանակի հայտարարած զինադադարից հետո բասկերի անջատողական «ԷՏԱ» կազմակերպությունը մնում է Արեւմտյան Եվրոպայում գործող վերջին խոշոր զինված կազմավորումը: Իռլանդիայի օրինակը լայնորեն հիշատակվեց բասկերի ինքնավար խորհրդարանի նորացման նպատակով վերջերս անցկացված ընտրարշավի ժամանակ: Այդ շրջանի բոլոր կուսակցությունները հետեւում են Հյուսիսային Իռլանդիայի անցուդարձին, փորձելով որեւէ կերպ այն օգտագործել ի նպաստ իրենց: «ԷՏԱ»-ին մոտիկ կանգնած «Հերի Բատասունա» քաղաքական կոալիցիայի ղեկավար Խոն Իդիգորասը ընտրություններից առաջ Օլսթեր գործուղեց մի պատվիրակություն, որին ուղեկցում էին օլսթերյան Շին Ֆեյն կուսակցության «բարեկամները»: Բասկերի երկրի քաղաքական առաջին կազմակերպության շրջանում քվեների 30 տոկոսն ստացած բասկերի ազգայնական կուսակցության քրիստոնեա-դեմոկրատները նույնպես մտադիր են դիտորդներ ուղարկել Օլսթեր: «Ինքնավար խորհրդարանի նոր ընտրությունների ընթացքում հարկ կլինի ուրվագծել խաղաղության հնարավոր սցենարներ», նշեց բասկերի ազգայնական կուսակցության նախագահ Քսաբիեր Արսալյուսը:

Խոն Իդիգորաս

Խաղաղությունը բասկերի հասարակության գլխավոր մտահոգություններից մեկն է, քանզի բասկերն իրենք էլ հոգնել են Իսպանիայում «ԷՏԱ» կազմակերպության կողմից իրականացվող ահաբեկչությունից, որի հետեւանքով 26 տարում մոտ 800 մարդ է զոհվել: Բայց Օլսթերի հետ բասկերի երկրի ընդհանրությունը այսքանով գրեթե սահմանափակվում է: Ինչպես հիշեցնում է Իսպանիայի կառավարության նախագահ Ֆելիպե Գոնսալեսը, «Բասկերի երկրում (ի տարբերություն Օլսթերի) գոյություն չունեն առճակատման մեջ գտնվող երկու համայնքներ»: Միայն «Հերի Բատասունա» կազմակերպությունն է, որ շարունակում է կրկնել, թե իբր հակամարտություն գոյություն ունի Իսպանիայի եւ բասկերի երկրի միջեւ: Բայց այդ կազմակերպությունն էլ սկսել է կորցնել իր ձայները. հոկտեմբերի 23-ին կայացած տեղական ընտրություններում այն ստացավ ձայների 16 տոկոսը, մինչդեռ 4 տարի առաջ ստացել էր 18 տոկոս: Ազգայնականների մնացած մասը եւ հանրության բացարձակ մեծամասնությունը գոհ է բասկերի երկրին կենտրոնական իշխանությունների տված լայն ինքնավարությունից: Այդ շրջանն ունի իր խորհրդարանն ու կառավարությունը, հարկահավաքությունը կատարվում է տեղում, կա նույնիսկ ինքնավար ոստիկանություն իր բոլոր իրավասություններով: Բասկերի ինքնավար կառավարության նախարարներից մեկը նույնիսկ պնդում է, որ այսօր ոչ թե իրենք պետք է Օլսթերից օրինակ վերցնեն, այլ ավելի շուտ Օլսթերը պետք է բռնի ինքնավարության իրենց ուղին:

Ներկա պահին միայն «ԷՏԱ» կազմակերպության անվերապահ զինադադարը թույլ կտար որեւէ քայլ կատարել բասկերի երկրի կարգավիճակում: Սակայն այդ անջատողական կազմակերպությունը շարունակում է անհրաժեշտական «քաղաքական բանակցություններ» պահանջել բասկերի երկրի ապագա կարգավիճակի առնչությամբ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Զ գիտեմ, թե ճարտարապետի տանը բացված Աննա Բարսեղյանի ցուցահանդեսը ճանաչում վայելեցին, բայց որ նկարչական գույների ու բանաստեղծության նկարչության կարիքն ունեցողը դեռ կհասցնի (այսօր վերջին օրն է) տեսնել, գիտեմ:

Մասնագիտությամբ ճարտարապետ է, գեղագիտական դաստիարակությունն է: Ի դեմս, նրանց տղամարդկանց՝ Աննան մենկնարանեց իրեն ներքին ոլորտներ ձեւ. «Սովորել եմ նկարել ոչ թե կտավների (հազվադեպ ստվարաթղթի կամ թղթի) վրա տեսնել: Ես մտածեցի, որ նույն այդ ոգեղենությունը կարող է ինչու ոչ թանկարժեք կտավներից կամ նախշերով»:

Հիշողությունից ծնված աշխարհ չէ Աննայի նկարչությունը: Նկարչության մեջ արթուն է սերը, իսկ իրեն էլ սիրով կռում է իր ծնողով կավից սարքած հեքիաթի ու իմիտացիոն զարդեր: Աննան վաստակի մեջ անցած լավի սկիզբն է տեսնում. «Չկա չարիք, առանց բարիք» աշխատանքը երբ բաժանում ունի արտաքնապես վիճակում են, բայց հաջորդ պահին ձեռքերը ու ոսկերոտ ուղղությունից պարին են տր-

«Լուսինը կորցրել է հիշողությունը»

բյան կենտրոնում է սովորել, եւ սա նրա առաջին անհատական ցուցահանդեսն է: Իր բնույթով, արտաքինից դերասանուհի է, որեւէ գույն չի առանձնացնում, ներկայացնում կարմիրից մինչեւ բազմաթիվ կանաչը իրար են խառնվում կախված տրամադրությունից, հոգեվիճակից: Գաղափարն ու նկարը իրար խառնված են ծնվում, նախապես ոչինչ ծրագրված, մտածված չի լինում: Ներսինը վրձնով կտավին դասավորելու միջոցն է խառնվում, յուղաներկերը խառնվում են իրար, իսկ նկարելուց հետո իրեն-իրեն ծնվում է վերնագիրը: Շատ է սիրում լուսնի թեման. «Լուսինը մագնիսական ուժով ինձ կամ դաստիարակ մոտ է կանչում, կամ դրսում իր հետ բարձրանում»: «Լուսնի հարսանիքից հրավերը» նկարը սրահի մենակյան ոգեւ երկում է նեղ մուգ ֆոնի վրա դեղնավուն սահող փնտրելով, «Լույսի սիրտը» խնկազատության, խենթության պահի հանգած հրաբուխը վիճակում, «Լուսինը կորցրել է հիշողությունը», որովհետեւ լայնճակատ աչքերով նայում է մեզ ու մեր զարմանքին, եւ երկրորդը «Անվերջ կապույտ ու սեւ, կապույտ ու սեւ, ծածկված ոսկեգույն տապոտով, բաժանելով ու խորը կապույտ ցիկլեր, գիշերային ցիկլեր, ու հետո ես ու լուսինը, ես ու լուսինը ու իմ ստվերը, հետո նորից կապույտ, բաժանելով ու բազում երաժշտության ծածկված ոսկեգույն տապոտով ու լուսնի անվերջ վերադարձով» բանաստեղծությունը (նկարի մակագրությունն է), որ երկու տարանջատված եռանկյունների մեջ հազիվ զետեղված մի գունանկար-

«Նկարելու առիթը կոնկրետ առարկան է: Խոհանոցի սովորական գավաթը կամ ինչ-որ հոտ կարող է օդերի ու տարիների փոշին հիշողության մեջ մաքրել: Ու իմ առօրյան ստեղծող, ինձ շրջապատող իրն սկսում է ապրել իմ մեջ ու իմ արվեստում ուրիշ անունով, ուրիշ գույնով ձեւով: «Հիշողության հանույթը» կտավում պատկերված կինը գարդարել եմ իմ վաղուց կորցրած ու գտնված շատ սիրելի զարդով: Առիթը զարդը գտնելու հանկարծ ուրախությունն էր»: Աննայի նկարներում շատ են դարդ կանայք, ավելի ճիշտ ֆիգուրներ («Խաչի շատ եմ սիրում») ու դրանցված դարանցներ, ականջօղված կինագներ, նույնիսկ կինը զարդեր կան դասական բնդիմանի ֆոնին («Զարդարված Անժին»):

Պարզապես հաճելի է, որ նրա վում, իսկ վերեւից մեզ են նայում նրանք, ովքեր չարիքի փորձության ոստայնից ենք, բայց դեռեւ լույս տանող դուռն են մեզ ուղղացրում»:

Նոնագույն, ոսկեգույնով համ դերձակորված «Չծնված սիրո ու վոկալներ», կարմիրով ու զույգ սեւ ողջերով «Ֆինեսան», ծիրանագույնի «Սիրոն արեւը» նկարները լրացնում են ցուցահանդեսի երջանիկ արահը:

Աննան աշուղներ հաճախ եզրագծում է յոդաներկով թեքի նման ներկը ճշգրտում է, արդեն նկարածի վրայով ու տարբեր հարթության վրա ստեղծում: Ցուցահանդեսից հետո բնդանիքն հաճելի համ էլ կար, միգուցե նրանից էր, որ ես էլ իմ տարբեր եմ նախնում սեռացիր ճշգրտեցնել, եւ Աննայի նկարչությունը հատուկ է իմ «նկարչությանը»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Երկուսը՝ ցուցահանդեսում

երրորդի դերը վերապահված է գովազդին

Տղաներն իրենց վաս ունկնդեցին. Լուխս Գեղամիրյանի հնարավորությունը չանենք օրաթերթի վերջին էջերն ամբողջովին զգնելու եւ սիրելի հայրենակիցներին բաց նամակի տեսքով համեղ հրավեր կարդալու, ասենք, անց երեկոյան Երեւանի Ժողովրդական տան բուզորդների հիշողությունը շնորհայինով բարձեցնելու մարմիններ կազմակերպելու (ասում են, լուսանկարի խնդած մի ուռի շանույթը բազմապատկելի է թերթի տպաքանակով: Իսկ Թումանյան ցիկլինիկային բաժնի հավիդուդ դուռնեն ասաչելով խոսափանից, որ իրենց անհրաժեշտ հյուրախաղերի առիթով առաջին չկազմակերպեցին, որովհետեւ լուսանկարչի հրավերը «բանկ հաճույք» է:

Եկել եմ ցուցահանդեսից եւ գրում եմ հյուրախաղությունների, շահույթի մասին: Ու չգիտես ինչու, այնպես ծակում է աշխատանքի ժամին գրել թե չմտածելով իմ գործընկերների ասեղ-ասեղ հյուրասիրելիս ... Որովհետեւ նկարները լավն էին, բայց ահա դասարկ: Մինչ մեկ շաբաթ առաջ, երբ Արա Հայրապետյանն ու Ռոբերտ Աբրահամյանը բացեցին իրենց ցուցահանդեսը Մոնթե Մելքոնյանի ծննդյան օրվա առթիվ, Երեւանի Թումանյան բանգարանը լեցուն նորությունից մեկ անում էր, նկարում էր «Գամմա» խումբը, գրեթե բոլոր լրատվական գործակալությունններից, թերթերից, հեռուստատեսությունից լրագրողներ կային: Եկան, տեսան, գնացին, երեւի գրեցին էլ ... Բայց ցուցահանդեսային արձակ չեղավ:

Արան եւ Ռոբերտը ստեղծագործական երկու ընդհանրություն ունեն ընդամենը. ծնվել են 1965-ին, 1992-ին ավարտել են Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտը: Արան ծնվել է Երեւանում, Ռոբերտը՝ Հադրութի շրջանի Տումի գյուղում: Արայի անհատական առաջին ցուցահանդեսը բացվել է 77-ին, Երեւանի մանկական գեղագիտական կենտրոնում, Ռոբերտինը՝ 93-ին, Երեւանի ԱՆՄ ընկերության սրահում: Արան մասնակցել է արտասահմանյան խմբակային բազմաթիվ ցուցահանդեսների, երիտասարդական արվեստի միջազգային փառատոնի, Ռոբերտը մի քանի տեղային խմբակային ցուցահանդեսների:

Ռոբերտ Աբրահամյանի գեղանկարը հիմնականում մանր արտասահմանյան է: Վերջին աշխատանքներում գերիշխում է սեւ ու սպիտակի, ու սեւ յծորված, երկրաչափությունը: Սեւի գերակշռության սահմանը նրա նկարներում ոչ մի գույն իրավունք չունի խախտելու, բայց սեւը երբեմն ոսնձգություններ է անում սպիտակի սահմաններից ներս: Եւ ընդհանրապես, անհն գունային դաշտեր իր անհանգիստ հերոսների ունի, չճայած «Դիմանկար» շարքում, որի բոլոր կտավները գրեթե նույն կոմպոզիցիոն լուծումն ունեն, վրձնահարվածները արդեն գունաշերտերի (հիմնականում սեւ ու սպիտակ) խաղ են դարձել:

Արա Հայրապետյանի ստեղծագործությունն ավելի զգայական է: Կան բնանկարներ, կա ֆիգուրատիվ կոնստրուկտիվ հենքով արտասովոր գունապատկերում եւ կա մաքուր արտասովորությամբ: Երբ բացատրենք նրա իրական բնանկարները, նրա կիսավերացական ու վերացական նկարները բազմազան են, կա ֆոն, կա առաջին, միջին, հեռու պլան: Առաջին պլանում հայտնված գույներին, երբեմն նաեւ սեւ կոնտուրին, վերապահված է ընդհանուր տրամադրության ստեղծելու իրավունքը:

Երբ Ռոբերտը լիքն է տալիս դեղին, կարմիր, նարնջագույն, առավելին սեւ, աղիտակ գույներին, ապա Արան երբեմն ստեղծում է երբեմնական գույների սիմֆոնիա, երբեմն նույնածին գույների մնանվածքների շարք: Արա Հայրապետյանի գեղանկարը երաժշտություն է, Ռոբերտ Աբրահամյանի գեղանկարը փիլիսոփայություն: Ցուցահանդեսի երաժշտական փիլիսոփայությունը գեղանկարչական հիմունքն եղել է Մոնթեի հիշատակին, որի ծննդյան օրը նույնքան 25-ն է:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Հրանտ Մաթեւոսյանի «Աշնան արեւը» ֆրանսերեն

«Մանդելշտամի, Գորսմանի, Բիտովի միջոցով Ռուսաստանը ճանաչեց Հայաստանը, Մոլդավանի եւ Հյուգոյի միջոցով Հրանտ Մաթեւոսյանը ճանաչեց Ֆրանսիան, եւ Հրանտի միջոցով Ֆրանսիան ճանաչեց Հայաստանը», երեկոյան, նոյեմբերի 8-ին Փարիզի գրողների տանը հավաքված ֆրանսիացիների եւ տեղի հայերի առջեւ ասաց Ալբեն Միշել հայտնի հրատարակչության դասախոսներից մեկ, կապված ներկայացնելով Հրանտ Մաթեւոսյանին եւ ֆրանսերեն թարգմանված «Աշնան արեւ» նրա ժողովածուն: Գիրքը թարգմանել է Պիեռ Տեր-Սարգսյանը, որը խոստովանեց տարիս թարգմանչական փորձ ունի եւ ասում է, թե «Մաթեւոսյանի գիրքն ամենադժվարներից է իմ կյանքում»: Ֆրանսիական գրական շրջանակներում գործը համարում են հաջողված եւ ճանապարհի սկիզբը զգված: «Հրանտ Մաթեւոսյանը ընդամենը է մեծամ ֆրանսիական միջավայր, թեեւ արտաքուստ նա մեզ մոտ է եւ բարի», ասում է ներկաներից մեկը: Այսօրվա «Լիբերասիոնը» երեք ամբողջական էջ է հատկացրել մեծ գրողին «Հայաստանի բիլ մեկ գրողին», պատմելով նրա հետ երեւանյան հանդիպումների, նրա մանկության անցյալի եւ հայաստանյան դժվարությունների մասին: «Այս վերջին տարիներին ես կորցրել եմ կյանքի հոտն ու գույնը, փախչում եմ մի գրող դառնալ, որ գիտե, սակայն այլեւս չի զգում», ասում է նա «Լիբերասիոնի» էջերում: Թեեւ Հրանտ Մաթեւոսյանն իրեն համարում է նաչանիկ, հաջողակ գրող, սակայն հոգեւոր եւ ֆիզիկական փլուզման տագնապը նրա աչքի առջեւ է, նրա ներում: «Անտառների բռնադատ մենք դառնում ենք, մենք եւ ղուր: Այս մասին եմ ուզում գրել, այս հարցերի մասին խոսել», երեկոյան հավաքվածներին ասաց գրողը:

«Աշնան արեւը» հրատարակվել է 376 էջով, առաջին թողարկմամբ 4000 տպաքանակով, որը սովորական է այսօրվա մեծ հրատարակչությունների համար: «Հրանտ Մաթեւոսյանը թեեւ շատ մեծ գրող է, սակայն նրա խոսքը հասկանալի է առավելապես ընտրանի շրջանակներին, եւ դեռեւս ճանապարհ կա, մինչեւ նա հասնի շատ ֆրանսիացիների», ասում է հրատարակչության պատասխանատուներից մեկը: Գիրքը կունենա նաեւ հետագա թողարկումներ:

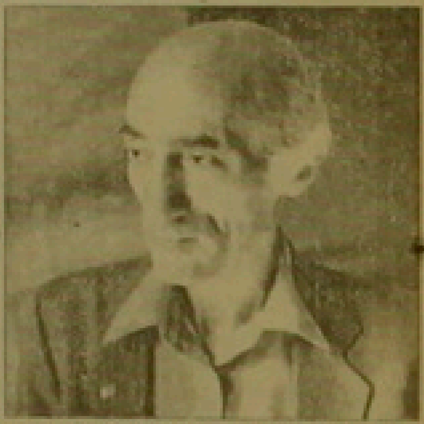

ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ,

Փարիզ

ՄՈՍԿՎԱ

Անաստաս Նամինի (Միկոյանի) ճակատագիրը

Անաստաս Ալեքսեյի Միկոյանը (Ստաս Նամին) ծնվել է 1951 թ., Մոսկվայում: Նրա հայրը՝ Ալեքսեյ Անաստասի Միկոյանը, զինվորական օդաչու էր: Մայրը՝ Նամի Արտեմի Միկոյանը՝ Հայաստանի

կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Գրիգոր Հարությունյանի հոգեզավակը, մասնագիտությամբ երաժշտագետ է: Ստաս Նամինի պապը է խաղաղական հայտնի գործիչ Անաստաս Միկոյանը:

12 տարեկան հասակում Նամինը պապի ցանկությամբ ընդունվեց Սուվորովի ուսումնարան: Այնտեղ սկսեց լրջորեն զբաղվել երաժշտությամբ. սովորեց կիթառ նվագել, տարվեց ռոքն ռոլլով:

Ուսումնարանն ավարտելուց հետո 1969 թ. Նամինը ընդունվում է Մոսկվայի օտար լեզուների մոտավական մանկավարժական ինստիտուտի թարգմանչական ֆակուլտետ: Երկու տարի սովորելուց հետո փոխադրվում է Մոսկվայի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի ռոմանագերմանական բաժին՝ ստանալով գրականագետի մասնագիտություն: 80-ականներին ավարտում է ԽՄԿԿ Կենտկոմին կից ասպիրանտական դասընթացները:

Տիրապետում է անգլերեն, իսպաներեն, իտալերեն լեզուներին:

Համալսարանն ավարտելուց հետո խաղում է «Ծաղիկներ» համույթում, հանդես է գալիս ակումբներում: Դա ռոք երաժշտության հալածման ժամանակաշրջանն էր, եւ Նամինը վարում է «կիսաընդհատակյա» ապրելակերպ: 1974 թ. մշակույթի նախարարության հրամանով, «Ծաղիկները» լուծարվում է եւ արգելվում՝ «հիպիի գաղափարների խրախուսության համար»: Սակայն Նամինը շարունակում է երաժշտությամբ իր գոյությունը պահպանել:

Ստաս Նամինի «ՀՍՏՆՍԻ» կենտրոնը բացվեց 1987 թ. եւ իր մեջ միավորեց արգելված բոլոր երաժիշտներին: Ֆիրման աստիճանաբար զարգանում էր եւ ընդարձակում իր գործունեության ոլորտը: Այժմ Նամինի կենտրոնը զբաղվում է ոչ միայն երաժշտությամբ, այլեւ ունի իր հեռուստատեսային հաղորդումները, հնարարական բիզնեսը: Նրա արտասահմանյան գործակիցն է ամերիկյան «Ֆուլեր» ֆիրման: «ՀՍՏՆՍԻ»-ի խոշորագույն նախագծերից է Կրասնայա Պրեսնյայում մոսկովյան սիթիի շինարարությունը: Նամինն զբաղվում է նաեւ առեւտրի բիզնեսով: Նրա գործընկերն է «Արթուր Ռիչարդս» ամերիկյան խոշորագույն բարտերային ֆիրման: Նամինի կենտրոնը կազմակերպում է արդյունաբերական ցուցահանդեսներ:

Նամինը սիրում է նկարել, բիզնեսում կատարել անսպասելի քայլեր: Նրա համար գլխավորը «գեղեցիկ քայլն» է: Նախկինի պես ստեղծագործում է, երգեր ունենում եւ հանդես գալիս որպես պրոդյուսեր երաժշտության ասպարեզում:

«Գորկու զբոսայգին» խմբի եւ 100 հոգիանոց մանկական սիմֆոնիկ նվագախմբի պրոդյուսերն է:

Բացի դրանից, Նամինը սցենարիստ է, ռեժիսոր, նկարահանում է տեսակլիպներ: Նրա վերջին ֆիլմն է «Անտեսանելի մարտեցը»: Նամինի «ՀՍՏՆՍԻ» ֆիրման ունի իր սեփական ռադիոկայանը, ծայներիզների ֆիրմա, գովազդային եւ համերգային գործակալություններ:

Նամինն այսպես է արտահայտվում խաղաղականության մասին. «Ես նրա գինը գիտեմ եւ նրան չեմ դիմում»: Համարում է, որ խոշոր բիզնեսն առանց խաղաղականության է:

Ամուսնացած է. կինը՝ Գալինան, 29 տարեկան է: Զբաղվում է գրականությամբ, կինոյով, լեզուներով: Դուստրը՝ Մարիան, ծնվել է 79-ին:

Նամինն ընտանիքով ապրում է Մոսկվայի երեխենյականց բնակարանում: Ամառանոց չունի: Ունի «Մերսեդես» ավտոմեքենա, որն ինքն է վարում: Ազատ ժամերին նվագում է կիթառ:

Կոմսոմոլսկայա Պրավդա

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Վալանսի հայկական թիմը հաղթեց Մարսելի «Օլիմպիկին»

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Ֆրանսիայի երրորդ դիվիզիոնի առաջնության 17-րդ տուրի օրը հայաշատ Վալանս քաղաքի «Պոմպիդու» մարզադաշտը լեփ-լեցուն էր: 20 հազար ֆուտբոլասերներ, ովքեր այս քաղաքի համար ռեկորդ է, եկել էին ականատես լինելու հայկական ծագումով ASOAV (Assosiation sportive origine Armenienne Valence) թիմի եւ եվրոպական երկրների չեմպիոնների անցյալ տարվա գավաթակիր Մարսելի «Օլիմպիկի» հանդիպմանը: Ինչպես հայտնի է, Մարսելի չեմպիոնական թիմը «Վալանսիեն» թիմի հետ ունեցած սկանդալի պատճառով առաջինից տեղափոխվեց երկրորդ դիվիզիոն եւ միաժամանակ զրկվեց չեմպիոնների լիգայի եվրոպական մրցաշարում հանդես գալու իրավունքից: Հիմա «Օլիմպիկը» ամեն ինչ անում է կրկին Ֆրանսիայի առաջնության ուժեղագույնների խումբը վերադառնալու եւ Վալանսի թիմի հետ խաղից առաջ գլխավորում էր երկրորդ դիվիզիոնի առաջնության մրցաշարային աղյուսակը: «Վալանսը» (Ֆրանսիայում հաճախ թիմերի անունները կոչում են նաեւ քաղաքների անուններով) զբաղեցնում է 14-րդ տեղը: Ֆուտբոլասերները եկել էին խաղադաշտ ոչ թե Վալանսի խաղը դիտելու, այլ մասնակից դառնալու Մարսելի «եռագույնների» առաջխաղացմանը: Երբ 7-րդ րոպեին Իռլանդիայի հավաքականի հանրահայտ խաղացող, պաշտպան Տոնին Կասկարինոն, որը հանդես է գալիս Մարսելի «Օլիմպիկում», 11-մետրանոց հարվածով բացեց հաշիվը, ոչ ոք չէր կասկածում խաղի ելքին: Հարցը, թվում էր, միայն այն էր, թե ինչ հաշվով կպարտվեր «Վալանսը»: Բայց ֆուտբոլը գեղեցիկ է իր անակնկալներով: Եվ այդ օրը մարզական հրաշք կատարվեց: 46-րդ րոպեին դաշտի տերերը նույնպես ստացան 11-մետրանոց հարվածի իրավունք: Այն անվրեպ իրացրեց Վեյսը: Մարսելի փորձառու խաղացողները սկսեցին նյարդայնանալ: Դաշտի տերերն իրենց հերթին վստահություն ձեռք բերելով զգալիորեն աշխուժացան եւ ուժեղացրին գրոհների թափը: 65-րդ րոպեին նույն Վեյսը երկրորդ անգամ գրավեց «Օլիմպիկի» դարպասը: Վերջինս արդեն ջարդ ընկածի պես էր: Երբ 74-րդ րոպեին Մոսան հաշիվը դարձրեց 3:1, ամեն ինչ արդեն պարզ էր: «Օլիմպիկի» ֆուտբոլիստներն այդպես էլ չկարողացան ուշքի գալ: Վալանսի հայկական թիմը 3:1 հաշվով պատմական հաղթանակ տարավ ահեղ մրցակցի նկատմամբ: Խաղի ավարտից մի քանի րոպե առաջ «Օլիմպիկի» մեծահամբավ նախագահ Բեռնար Տապին զայրացած հեռացավ մարզադաշտից: «Օլիմպիկը» ամբողջ խաղը փորձում էր կազմակերպել Կասկարինոյի շնորհիվ: Մյուս ֆուտբոլիստները սովորական էին: Վալանսի թիմը իր գոյության ընթացքում ամենամեծ հաղթանակը տարավ: Ինչպես հայտնի է, ASOAV-ում ընդգրկված են նաեւ Երեւանի «Արարատի» նախկին խաղացող Արթուր Դեմիրճյանը, դարպասապահ Վիգեն Յագմաջյանը եւ կենտրոնական պաշտպան Միշել Թերզյանը: «Օլիմպիկի» հետ խաղին մասնակցեց միայն Յագմաջյանը: Թերզյանը, ցավոք, դեռ վնասվածք ունի: Բայց պետք է ավելացնել, որ հանդիպման 23-րդ խաղացողը՝ մրցավարը, նույնպես հայ էր՝ Ղարիբյանը, որը Ֆրանսիայի լավագույն մրցավարներից մեկն է եւ վարում է նաեւ առաջին դիվիզիոնի առաջնության խաղերը:

«Վալանսի» դարպասապահ Յագմաջյանը

ԵՎՐՈՊԱ-96

Ադրբեջանի հավաքականը կխաղա Տրապիզոնում

Ինչպես հայտնի է, ՈՒԵՖԱ-ն իր հերթական նիստում քննելով Ադրբեջանի հավաքականի խնդիրը, Ալիեւի հայտարարած 60 օրվա հատուկ դրության լույսի ներքո զրկել է Ադրբեջանի հավաքականին Եվրոպա-96-ի ընտրական փուլում խմբային մրցաշարի սեփական հարկի տակ հանդիպումներն Ադրբեջանի տարածքում անցկացնելու իրավունքից: ՈՒԵՖԱ-ն պայմանաժամ էր տվել Ադրբեջանի ֆուտբոլի ֆեդերացիային, որպեսզի բոլոր արգելքները վերացվեն, եւ խաղերի ժամանակ ապահովվի անվտանգությունը Բաքվում: Առաջին հանդիպումը պետք է կայանար նոյեմբերի 16-ին: Այդ օրը Ադրբեջանի հավաքականը Բաքվում պետք է ընդուներ Իսրայելի հավաքականին: Սակայն Ադրբեջանը չկարողացավ գոհացնել ՈՒԵՖԱ-ին: Թուրքիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան իր վրա վերցրեց Ադրբեջանի հավաքականի Բաքվում կայանալիք հանդիպումների կազմակերպությունը: Եւ դրանք պետք է տեղի ունենան Տրապիզոն նավահանգստային քաղաքում: Բայց այդ խաղերի կազմակերպման մանրամասներն անորոշ են եւ մեծապես մտահոգում են եվրոպական այն երկրների ֆեդերացիաներին, այդ թվում Ֆրանսիայի հավաքականին, որոնք պետք է խաղան Ադրբեջանի հավաքականի հետ: Ադրբեջանն իր բոլոր խաղերը պետք է անցկացնի Թուրքիայի տարածքում: Եվրոպական ֆուտբոլային շրջանակները նոր են զգում Ադրբեջանի քաղաքական եւ կազմակերպական վատ վիճակը: Երբ ՈՒԵՖԱ-ն իր մեջ ընդգրկեց Ադրբեջանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան, հավանաբար լուրերի պակասության պատճառով կամ էլ Թուրքիայի ճնշման տակ տեղյակ չէր իրական կացությանը, բայց իրականությունը օրեցօր բացահայտվեց: Նախկինում ՈՒԵՖԱ-ն, Երեւանը եւ Բաքուն նույն նժարի վրա էր դրել: Այսօր նա զգացել է իր սխալվելը:

Վ. Ա.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Մենք քեզ հետ ենք, Կարոլ

Նրա անունը Կարոլ Էնսբրեան է: Նա ուզում է կուլտուրիզմի աշխարհի չեմպիոնուհի դառնալ: Եթե ուզում եք այս գեղեցկուհու հաջողությանն ականատես լինել, դիմեք ձեր ավիափոխադրություններին եւ տոմսեր ձեռք բերեք Ֆլորիդա մեկնելու, որտեղ գալիք հունվարին տեղի է ունենալու «Միսս Գալակտիկա» մրցաշարը: Այս գեղեցիկ մարմին ունեցող (մասնակի հարց է) կնոջ ամուսինը, որը միեւնույն ժամանակ դարձել է նրա մարզիչը, հայտարարեց, որ Կարոլ Էնսբրեան պետք է առնվազն լինի 10 ուժեղագույնների թվում: Իսկ մենք, որ շատ ներշնչվել ենք այս նկարով, վստահ ենք, որ նա կլինի ավելի բարձր դիրքերում: Հաջողություն, Կարոլ: Ցույց տուր, որ եվրոպական գեղեցկությունն ու նրբագեղությունը ամենալավն է: Մեր հույսը դու ես:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
AEROFLOT
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

Կանոնավոր
անվայրէջք թռիչքներ
Երեւան - Մոսկվա (СУ-194 չվերթ)
եւ Մոսկվայից դեպի աշխարհի 108 երկրների
154 քաղաք

Ամենազրավիչ պայմանները
Ձեր օդային ուղեւորությունների համար

Տոմսերը վաճառվում են միայն հետեւյալ հասցեով՝
Սարյանի փ. 22, Գլխավոր փոստատուն, I-ին հարկ

Զանգահարեք՝ 53-21-31, 22-35-80

«ՍՈՆՐԱՍ»
ավիատուրիստական ֆիրման շարունակում է իր պարբերական չվերթները
ԵՐԵՎԱՆ-ՎԱՐՇԱՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ
ավիաերթուղով

Առաջիկա թռիչքները կկայանան նոյեմբերի 16-ին, 30-ին, դեկտեմբերի 14-ին, 28-ին:

Վերադարձը՝ 3 օրից (շաբաթ օրերին):

Հասցեն՝ «Էրեբունի» հյուրանոց, առաջին մասնաշենք, 440 սենյակ, հեռախոս 56.39.73

ՔՈՐՖԲՈԼ

Մեկնում են աշխարհի առաջնություն, հովանավորների օգնությամբ

Քորֆբոլի Հայաստանի առաջնության հաղթող «Սիկոդիլ» թիմը նոյեմբերի մեջ է մեկնելու Սլովակիա մասնակցելու Եվրոպայի գավաթի խաղարկության ընտրական խաղերին: Այդ երիտասարդ մարզաձեւի նվիրյալները կազմ ու պատրաստ էին Եվրոպայի ուժեղագույն թիմերի հետ հանդիպումներում պայքարելու որպես հավասարը հավասարի հետ: Սակայն գավաթակիր թիմը Սլովակիա չկարողացավ մեկնել ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով: Այժմ մեր քորֆբոլիստներին սպառնում է մի նոր ողբերգություն. այս անգամ արդեն դեկտեմբերի 27-ից Լեհաստանում անցկացվելիք աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մրցաշարին մասնակցելու համար: Թիմը կրկին կանգնել էր դժվարությունների առջեւ: Միջազգային այդ խոշոր մրցաշարին հայ քորֆբոլիստների մասնակցությունն ապահովելու համար այս անգամ արդեն գտնվեցին բարեհոգի հովանավորներ: Հայաստանի քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության «Զվարթնոց» օդանավակայանի կոլեկտիվը, տնօրեն Վ. Մնացականյանի նախաձեռնությամբ, որոշեց թիմին տրամադրել անհրաժեշտ միջոցները ինչպես Լեհաստանում կայանալիք ընտրական խաղերին մասնակցելու, այնպես էլ մինչ այդ Հայաստանում ուսումնամարզական հավաք անցկացնելու համար:

Երեւանի խաղային մարզաձեւերի թիվ 1 մանկապատանեկան հանրային դպրոցի տնօրեն, քորֆբոլի հավաքական թիմի ներկայացուցիչ Տիգրան Թերզյանը մեզ հետ ունեցած զրույցի ժամանակ ասաց. «Հովանավորների հույսերն արդարացնելու համար թիմն արդեն ձեռնամուխ է եղել լրիվ ծանրաբեռնվածությամբ աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվելու աշխատանքներին: Ամենօրյա մարզումներից բացի, համախմբվածության պատրաստվածությունը ստուգելու համար նախատեսված է դպրոցականների միջեւ մարզական ստուգողական հանդիպումներ անցկացնել հանրապետության առաջատար թիմերի հետ: Հույս ունենք, որ Լեհաստանում կայանալիք ընտրական խաղերում մեր թիմը վստահորեն կարող է ճանապարհ հարթել եկող տարի Հնդկաստանում կայանալիք քորֆբոլի աշխարհի առաջնության խաղերին մասնակցելու համար: Նախապես շնորհակալություն ենք հայտնում մեր հովանավորների ցուցաբերած օգնության եւ վստահության համար»:

ԱՐՆՈԼԴ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ֆուտբոլիստները ավիավթարի զոհ

Աֆրիկյան մայրցամաքում հաճախակի են դարձել ավիավթարները, որոնց զոհն են դառնում հատկապես ֆուտբոլիստները, որոնք անընդհատ ուղեւորությունների մեջ են: Ինչպես հայտնի է, Զամբիայի հավաքականն իր ամբողջ կազմով ավիավթարի զոհ դարձավ: Դժբախտությունը պատեց աֆրիկյան մեկ այլ երկրի՝ Նիգերիային, որը սգի մեջ մտավ նման դժբախտ պատահարի հետեւանքով: Նիգերիայի «Իվուանյա» թիմը Աֆրիկայի ակումբային թիմերի մրցաշարի քառորդ եզրափակիչ փուլի հանդիպումից հետո վերադառնում էր Նիգերիա, երբ ինքնաթիռը ընկավ Սահարա անապատում, Ալժիրի Տամանրասետ քաղաքի մոտակայքում: Վթարի զոհ դարձան 5 հոգի, որոնցից 2-ը վերոհիշյալ թիմի խաղացողներն էին: «Իվուանյա» թիմի դարպասապահ Ոսե Սարոկեծոն ծանր վիրավորվելուց հետո երկու շաբաթ անց մահացավ հիվանդանոցում:

Ուզբեկստանը 77-րդ տեղում

ՖԻՖԱ-ի կողմից հրապարակված ազգային հավաքականների դասակարգման հերթական ցուցակում որոշ փոփոխություններ են արձանագրվել: Կրկին առաջին տեղում է Բրազիլիայի հավաքականը: Երկրորդ դիրքը զբաղեցնում է Իտալիայի հավաքականը: Երրորդ դիրքը պահպանում է Շվեդիայի հավաքականը, որը ԱՄՆ-ի աշխարհի առաջնությունում գրավեց 3-րդ տեղը: 4-րդը Գերմանիայի թիմն է: 5-րդ տեղում Հոլանդիայի հավաքականն է: Մեծ առաջընթաց ունեցան Շվեյցարիայի հավաքականը, որը 11-րդ տեղից բարձրացավ 7-րդ տեղը, Ռուսաստանի հավաքականը, որը հիմա զբաղեցնում է 14-րդ տեղը, Թուրքիայի թիմը (34-րդ տեղ): Ամենակարեւորը ՖԻՖԱ-ի ցուցակում միջազգային ֆեդերացիային նոր անդամագրված երկրներից ունեցել է Ուզբեկստանի հավաքականը, որը նվաճեց Ասիայի գավաթը: Ուզբեկստանի հավաքականը համաշխարհային դասակարգմամբ զբաղեցնում է պատվավոր 77-րդ տեղը:

ՏՈՆ

«Արարատ-73-ը» եւ միլիցիան

Նոյեմբերի 10-ին, միլիցիայի օրվա առթիվ, ներքին գործերի նախարարության համակարգի սպորտով զբաղվող աշխատողները որոշեցին իրենց տոնը նշանավորել «Արարատ-73» թիմի հետ ընկերական հանդիպումով: ՆԳՆ Երեւանի քաղաքային վարչության մեջ Լեւոն Ղարիբյանի ղեկավարած թիմը մեր վետերան ֆուտբոլիստների հետ հանդիպումն անցկացրեց «Հրազդան» մարզադաշտում: Լարված ու հետաքրքրական այդ պայքարում 2-1 հաշվով հաղթանակ տարան արարատցիները: Գոլերի հեղինակներ դարձան Սամվել Պետրոսյանն ու Էդուարդ Մարգարյանը, միլիցիայի թիմից՝ Յուրան Պողոսյանը: Տոնի առթիվ մարզական այլ միջոցառումներ անցկացվեցին նաեւ առանձին ստորաբաժանումներում:

Դ. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

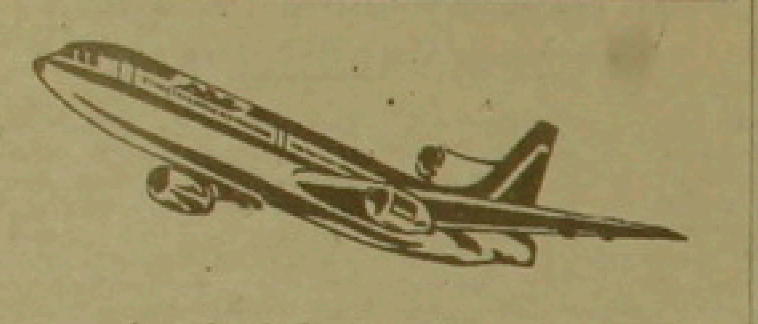

Նոր կանոնավոր չվերթ դեպի

ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ

ամեն շաբաթ օր, սկսած նոյեմբերի 19-ից:

Տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՍ գրասենյակներ: 53-05-82, 53-06-62

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգ» թերթի խմբագրությունը աշխատանքի է հրավիրում որակյալ սրբագրիչների: Գերադասելի են անձինք, ովքեր գրական աշխատանքի փորձ ունեն եւ բնակվում են քաղաքի կենտրոնում կամ Բաղրամյան-Կոմիտաս-Զեյթուն-Նորքի զանգվածներ երթուղու մերձակայքում: Պայմաններին ծանոթացեք տեղում՝ Հանրապետության 47 (նախկին Ալավերդյան):

A STYLE

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

SONY ✲ HITACHI ✲ SHARP ✲ Canon ✲ IBM ✲ AKAI

ՖԻՐՄԱ "ԱՐԱՅ" FIRM "ARAY"

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

386 DX 40MHz/4Mb RAM/210Mb HDD/SVGA 512Kb	$ 1050
386 DX 40/8Mb RAM/260 HDD/14" SVGA 512Kb	$ 1210
486 DLC 40/4Mb RAM/250Mb HDD/14" SVGA 512Kb	$ 1330
486 DX2 66/8Mb RAM/2x540 HDD/14" SVGA 256 Cache	$ 1890
486 DX2 66/16Mb RAM/340Mb HDD/SVGA 256 Cache	$ 1750
NOTEBOOK 486 SLC2 50MHz/4Mb/130Mb HDD	$ 1600
Printer HP LaserJet 4P	$ 1400
Printer HP LaserJet 4L	$ 860
Printer CANON BUBBLE JET 105x	$ 255
Cartridge for HP LaserJet 2P	$ 100
Cartridge for HP LaserJet 4P	$ 85
Ribbon for Printer EPSON 2250	$ 9.5
Ribbon for Printer EPSON FX-870	$ 8
Diskettes 3.5" 1.44Mb (SONY, 3M, BASF)	$ 11
Diskettes 5.25" 1.2Mb (SONY, 3M)	$ 8.5

ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԸ 100 %: ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ 1 ՇԱԲԱԹ: ՎՃԱՐՈՒՄԸ USA $ ՀԱՄԱՐԺԵՔ ԴՐԱՄՈՎ: Հեռ. 25-32-36

Հասցեն: Ք.Երեւան Ազատության պող.9 Հեռ. 25-10-87

FISHER ✲ AIWA ✲ JVS ✲ SUPRA ✲ GRUNDIG ✲ HEWLETT PACKARD ✲

SANYO ✲ PANASONIC ✲ SHIVAKI ✲ EPSON ✲ NEC

Գործում է 1991 թվականից

«NOY» BANK

ՆՈՅ բանկը իրականացնում է բանկային բոլոր գործառնությունները՝ այդ թվում.

ներգրավում է միջոցներ արտարժույթով և վճարում տոկոսներ՝

ամսեկան 6 %, եռամսյակային 20 %

առաջարկում է սպասարկում

Visa, Union Card, Master Card, Diners Club *պլաստիկ քարտերով:*

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ Է ՎԱՐԿԵՐ՝ ԿԱՆԽԻԿ և ԱՆԿԱՆԽԻԿ

Պուշկինի 9, հեռ.՝ 582836	Բաղրամյան պող. 79, հեռ.՝ 270516	Չեխովի փ. 23, հեռ.՝ 462527	Մաշտոցի պող. 37, հեռ.՝ 538381

ՄԻ ՄՏԱՀՈԳՎԵՔ ՁԵՐ ԿԱԹԻ ՈՐԱԿԻ ԵՎ ՔԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ՎՍՏԱՀԵ՛Ք ՁԵՐ ՕՐԳԱՆԻԶՄԻՆ

Մի մտահոգվեք, որ աղքատիկ սնունդը կարող է վնասել կաթնարտադրությանը, կամ կաթը դարձնել թույլ ու անորակ: Այն կարող է նոսր ու ջրիկ թվալ, բայց պարունակում է նոր կյանքի համար պահանջվող բոլոր բաղադրիչները: Վստահե՛ք ձեր օրգանիզմին: Այն կյանք է ծնում եւ ապահովում նրա գոյատեւումը անգամ ծանր ժամանակների ու պայմանների դժվարություններից:

Հետեւե՛ք ցուցումներին՝ կհասնեք հաջողության

Հիվանդանոցում երեխային միշտ ձեր սենյակում պահեք: Այսպիսով կարող եք հաճախ կերակրել թե՛ ցերեկը եւ թե՛ գիշերը:

Ո՛չ կաթ, ո՛չ ջուր, ո՛չ թեյ, ո՛չ հյութ: Ոչինչ հարկավոր չէ, բացի մայրական կաթից առաջին 4-ից 6 ամսում:

Կերակրեք միա՛յն ու միայն կրծքով 4-ից 6 ամիս:

Մայրական կաթ: Սա միակ սնունդն է, որն անհրաժեշտ է երեխային կյանքի առաջին 4-ից 6 ամսում: Այն փոխարինում կպաշտպանի վարակիչներից:

Ռեժիմով մի՛ կերակրեք: Կերակրեք ցտահանջ՝ եւ ցերեկը եւ գիշերը: Հաճախ կերակրեք: Հաճախակի կերակրումները կնպաստեն կաթնարտադրությանը:

Կրծքով կերակրելու նոր ցուցումների գրքույկը ձեռք բերելու համար դիմեք ձեր շրջանի պոլիկլինիկա

«Դարբնոցի» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1911 Տպաքանակը 5000. Ստորագրված է տպագրության 11. 11. 1994. Գինը՝ 25 դրամ

digitised by A.R.A.R.@